

**ΠΡΕΣΒΕΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΒΕΡΟΛΙΝΟ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ &
ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ**

**ΑΔΙΑΒΑΘΜΗΤΟ
ΚΑΝΟΝΙΚΟ**

Βερολίνο, 29 Απριλίου 2024
Α.Π.:Φ.2260/ ΑΣ 757

ΠΡΟΣ: Πίνακα Αποδεκτών

ΕΔ: Γραφείο κας Πρέσβευς

ΘΕΜΑ: Ενημερωτικό δελτίο Απριλίου 2024 για τις οικονομικές εξελίξεις στη Γερμανία και τις διμερείς οικονομικές σχέσεις Ελλάδος - Γερμανίας

Αποστέλλεται συνημμένως μηνιαίο ενημερωτικό δελτίο του Γραφείου μας για τις πρόσφατες οικονομικές εξελίξεις στη Γερμανία και τις διμερείς οικονομικές και επιχειρηματικές σχέσεις Ελλάδος – Γερμανίας.

Οι σύνδεσμοι/ ενώσεις/ επιμελητήρια και λοιποί φορείς, στους οποίους κοινοποιείται το παρόν, παρακαλούνται για την ενημέρωση των μελών τους.

Ο Προϊστάμενος

Θεόδωρος Ευφροσίνης
Γενικός Σύμβουλος ΟΕΥ Β΄

ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΟΔΕΚΤΩΝ

Υπουργείο Εξωτερικών

- ΔΓ ΠτΔ
- ΔΓ Πρωθυπουργού
- ΔΓ Υπουργού
- ΔΓΥΦΥΠΕΞ Παπαδοπούλου
- ΔΓΥΦΥΠΕΞ κ. Φραγκογιάννη
- Γραφείο ΓΓΔΟΣ& Εξωστρέφειας
- Α' & Β' Γεν. Δ/ντες
- Α1, Β1, Β2, Β3, Β7 Διευθύνσεις
- Προξενικές Αρχές στην ΟΔΓ και Γραφεία ΟΕΥ

Enterprise Greece (μ.η)

- Υπόψη Διευθύνοντος Συμβούλου

Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών (μ.η)

- Γραφείο Υπουργού

Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών (μ.η)

- Γραφείο Υπουργού (υπόψη Διπλωμ. Συμβούλου)

Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας (μ.η)

- Γραφείο Υπουργού (υπόψη Διπλωμ. Συμβούλου)

Υπουργείο Ανάπτυξης (μ.η)

- Γραφείο Υπουργού (υπόψη Διπλωμ. Συμβούλου)

Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης (μ.η)

- Γραφείο Υπουργού

Υπουργείο Τουρισμού (μ.η)

- Γραφείο Υπουργού
- ΕΟΤ Φραγκοφούρτης

Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (μ.η)

- Γραφείο Υπουργού

Τράπεζα της Ελλάδος (μ.η)

- Γραφείο Διοικητή
- Διεύθυνση Μελετών

Επιμελητήρια και Σύνδεσμοι (μ.η)

- Ελληνογερμανικό Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο(ΑΗΙΚ)
- Γερμανο-Ελληνικός Επιχειρηματικός Σύνδεσμος (DHW)
- Κεντρική Ένωση Επιμελητηρίων Ελλάδος (ΚΕΕΕ)
- Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο Αθηνών (ΕΒΕΑ)
- Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο Πειραιά (ΕΒΕΠ)
- Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο Θεσσαλονίκης (ΕΒΕΘ)
- Σύνδεσμος Επιχειρήσεων και Βιομηχανιών (ΣΕΒ)
- Σύνδεσμος Βιομηχανιών Ελλάδος (ΣΒΒΕ)
- Πανελλήνιος Σύνδεσμος Εξαγωγέων (ΠΣΕ)
- Σύνδεσμος Εξαγωγέων (ΣΕΒΕ)
- Σύνδεσμος Εξαγωγέων Κρήτης (ΣΕΚ)

ΠΡΕΣΒΕΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΣΤΟ ΒΕΡΟΛΙΝΟ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ

ΓΙΑ ΤΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΣΤΗ ΓΕΡΜΑΝΙΑ ΚΑΙ ΤΙΣ
ΔΙΜΕΡΕΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΕΛΛΑΔΟΣ – ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ

Επιμέλεια – Σύνταξη: Θεόδωρος Ξυπολιάς, Γενικός Σύμβουλος ΟΕΥ Β΄
Ιωάννης Μαρούτσος, Γραμματέας ΟΕΥ Α΄
Μαρία Μουσουράκη, Γραμματέας ΟΕΥ Β΄

Απρίλιος 2024

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

A. ΒΑΣΙΚΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΕΓΕΘΗ –ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ.....	3
1. ΥΠΕΡΨΗΦΙΣΗ «ΝΟΜΟΥ ΓΙΑ ΤΙΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ».....	3
2. ΠΡΟΤΑΣΗ ΚΟΡΥΦΑΙΩΝ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΩΝ ΓΙΑ «ΜΕΤΡΙΟΠΑΘΗ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ» ΤΟΥ ΦΡΕΝΟΥ ΧΡΕΟΥΣ	4
3. ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΣΧΕΔΙΟΥ LINDNER ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΚΑΜΨΗ ΤΗΣ ΓΕΡΜΑΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ	6
4. ΡΑΓΔΑΙΑ ΜΕΙΩΣΗ ΤΟΥ ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗ ΓΕΡΜΑΝΙΑ ΤΟΝ ΜΑΡΤΙΟ Τ.Ε.....	7
5. ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΔΝΤ ΓΙΑ ΑΝΑΙΜΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΓΕΡΜΑΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΤΟ 2024	7
6. ΝΕΕΣ ΕΚΤΙΜΗΣΕΙΣ ΥΠ. ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΓΙΑ ΑΕΠ – ΑΝΤΙΔΡΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΑ «12 ΣΗΜΕΙΑ» FDP	8
B. ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΤΟΜΕΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ – ΚΛΑΔΙΚΕΣ ΕΡΕΥΝΕΣ / ΕΙΔΗΣΕΙΣ.....	10
1. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ – ΜΕΙΩΣΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΠΑΡΑΓΓΕΛΙΩΝ – ΠΤΩΣΗ ΛΙΑΝΕΜΠΟΡΙΟΥ	10
– ΔΡΙΜΕΙΑ ΚΡΙΤΙΚΗ ΑΠΟ ΠΡΟΕΔΡΟ ΒΔΙ ΠΡΟΣ ΓΕΡΜΑΝΟ ΚΑΓΚΕΛΑΡΙΟ.....	10
2. ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ – ΠΕΡΙΚΟΠΕΣ ΘΕΣΕΩΝ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΕ TESLA / VOLKSWAGEN / BOSCH	11
3. ΤΡΑΠΕΖΕΣ – ΑΝΤΙΔΡΑΣΕΙΣ ΣΕ ΓΕΡΜΑΝΙΑ ΓΙΑ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΚΑΤΑΘΕΣΕΩΝ	13
– DEUTSCHE BANK – ΚΑΛΥΤΕΡΑ ΤΟΥ ΑΝΑΜΕΝΟΜΕΝΟΥ ΤΑ ΚΕΡΔΗ ΠΡΩΤΟΥ ΤΡΙΜΗΝΟΥ 2024.....	14
Γ. ΕΝΕΡΓΕΙΑ - ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ.....	15
1. ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΤΥΠΟΥ ΝΕΟΥ ΔΙΕΥΘΥΝΟΝΤΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΥ ENBW, Κ. Γ. ΣΤΑΜΑΤΕΛΟΠΟΥΛΟΥ	15
2. ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΓΕΡΜΑΝΙΚΟΥ ΝΟΜΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΚΛΙΜΑΤΟΣ	16
Δ. ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ – ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ	17
1. ΕΠΙΣΚΕΨΗ SCHOLZ ΣΤΗΝ ΚΙΝΑ (13-15.04) – ΕΞΑΡΤΗΣΗ ΓΕΡΜΑΝΙΚΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΑΠΟ ΚΙΝΑ	17
2. ΑΠΟΧΩΡΗΣΗ ΚΝΑUF ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΤΗΣ ΡΩΣΙΑΣ.....	19
Ε. ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ–ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ/ ΗΜΕΡΙΔΕΣ.....	20
1. HANNAVOR MESSE (22-26.04.24): ΟΜΙΛΙΕΣ ΚΑΓΚΕΛΑΡΙΟΥ SCHOLZ – ΜΙΚΡΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	20
2. ΗΜΕΡΙΔΑ CWHR/ALLIANZ ΓΙΑ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑΣ ΚΑΙ ΓΕΡΜΑΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ.....	21
3. ΣΤΡΟΓΓΥΛΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΙΟΘΕΤΗΣΗ ΤΗΣ ΚΥΚΛΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ (ΒΕΡΟΛΙΝΟ, 18.04.24).....	22

→ Παρακαλούμε σε περίπτωση αναδημοσίευσης να αναφέρεται η πηγή.
 → Εάν δεν επιθυμείτε να λαμβάνεται σε μηνιαία βάση το παρόν δελτίο, μπορείτε να μας ενημερώσετε σχετικά, ώστε να σας αφαιρέσουμε από τη λίστα αποδεκτών.

A. ΒΑΣΙΚΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΕΓΕΘΗ –ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ**1.Υπερψήφιση «Νόμου για τις Αναπτυξιακές Ευκαιρίες»**

Υστερα από την πολύμηνη διελκυστίνδα μεταξύ Κυβέρνησης και Αξ. Αντιπολίτευσης, αλλά και μεταξύ της Κάτω Βουλής (Bundestag) και της Άνω Βουλής (Ομοσπ. Συμβούλιο – Bundesrat), εγκρίθηκε οριστικά από την τελευταία στις 22/3 ο «Νόμος για τις Αναπτυξιακές Ευκαιρίες» (Wachstumschancengesetz), το πιο φιλόδοξο έως τώρα εργαλείο της Γ/Κυβέρνησης για τη φορολογική ελάφρυνση των γ/επιχειρήσεων.

Χαρακτηριστικό της ανακούφισης στους κόλπους της Γ/Κυβέρνησης είναι το γεγονός ότι, κατά τη συνέντευξη τύπου μετά το πέρας του τελευταίου Ευρ. Συμβουλίου (21-22 Μαρτίου), ο Καγκελάριος Scholz / SPD ξεκίνησε την εισαγωγική του τοποθέτηση δηλώνοντας «πολύ ικανοποιημένος που η Άνω Βουλή ενέκρινε τα προς εξέταση νομοσχέδια, ιδίως δε τον Wachstumschancengesetz, που δεν είναι ένας οποιοσδήποτε νόμος, αλλά καταρτίστηκε στοχευμένα για την προώθηση της ανάπτυξης και της απασχόλησης στη Γερμανία».

Η τελική συμφωνία που επετεύχθη στο πλαίσιο της διαδικασίας διαμεσολάβησης των δύο νομοθετικών σωμάτων αποτελεί έναν κλασικό γερμανικό συμβιβασμό με αμοιβαίες υποχωρήσεις από όλες τις πλευρές. Αξίζει να σημειωθεί ότι ο συμβιβασμός αυτός κατέστη εντέλει εφικτός, παρά την προηγηθείσα σφοδρή αντιπαράθεση Κυβέρνησης και Αξ. Αντιπολίτευσης, με ηγετικά στελέχη της τελευταίας να επιμένουν επί μακρόν ότι δεν θα συναινούσαν στην υιοθέτηση του νόμου από την Άνω Βουλή αν προηγουμένως δεν αποσύρονταν οι ρυθμίσεις για σταδιακή κατάργηση των ελαφρύνσεων στο αγροτικό ντίζελ.

Αν και η Γερμανική Κυβέρνηση δεν ενέδωσε στην απαίτηση πλήρους επαναφοράς των επιδοτήσεων στο αγροτικό ντίζελ, κατέθεσε στην Άνω Βουλή «Σχέδιο 10 Σημείων» για την παροχή φορολογικών κινήτρων στους αγρότες, τη μείωση της γραφειοκρατίας και την εισαγωγή ρυθμίσεων για την αγρανάπαυση. Χάρη στη Δήλωση αυτή (Protokollerklärung) κατέστη δυνατή η έγκριση από το Ομ. Συμβούλιο τόσο του Wachstumschancengesetz όσο και του «Νόμου για τη Χρηματοδότηση του Προϋπολογισμού», την ψήφιση του οποίου επίσης είχε μπλοκάρει η Αξ. Αντιπολίτευση λόγω της περιλαμβανόμενης σε αυτόν πρόβλεψης για κατάργηση των επιδοτήσεων στο αγροτικό ντίζελ.

Σύμφωνα με το γερμανικό τύπο, μετά την κατάθεση της κυβερνητικής Δήλωσης και παρά το ότι δεν ικανοποιήθηκαν πλήρως τα αιτήματα της Αξ. Αντιπολίτευσης (Ένωσης CDU-CSU), ο Πρόεδρος του CDU, F. Merz κάλεσε τους προερχόμενους από την CDU Κρατιδιακούς Πρωθυπουργούς και τους ζήτησε να δώσουν τη συγκατάθεσή τους στον Wachstumschancengesetz καθώς «δεν πρέπει να δημιουργείται η εντύπωση ότι η Ένωση ενεργεί ενάντια στα συμφέροντα των επιχειρήσεων». Είχε προηγηθεί έντονη πίεση από επιχειρηματικούς φορείς προς την Ένωση να άρει τις αντιρρήσεις της, αλλά και εσωκομματική κριτική, όπως η ασκηθείσα από τον πρώην ΠΘ/Δήμαρχο Αμβούργου και νυν Πρόεδρο Διοικ. Συμβουλίου Συνομοσπονδίας Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων (Der Mittelstand BVMW), C.Ahlhaus.

Είναι χαρακτηριστικό ότι αμέσως μετά την έγκριση του επίμαχου νομοσχεδίου, ο Σύνδεσμος Γερμανικών Βιομηχανιών (Bundesverband der Deutschen Industrie – BDI) εξέφρασε την ανακούφισή του «που επιτέλους ψηφίστηκε ο Wachstumschancengesetz», ο οποίος «αποτελεί ένα πρώτο βήμα για τη βελτίωση του φορολογικού πλαισίου, παρόλο που το πεδίο εφαρμογής του συρρικνώθηκε σημαντικά».

Ωστόσο, και παρά την αλλαγή στάσης Merz, αμετακίνητος στις θέσεις του παρέμεινε ο ΠΘ της Βαυαρίας και Πρόεδρος του CSU, M. Söder, ο οποίος καταψήφισε το νομοσχέδιο χαρακτηρίζοντας τις παραχωρήσεις του γ/τρι-κομματικού Συνασπισμού στους αγρότες «πολύ λίγες, πολύ ασαφείς, πολύ ανεπαρκείς».

Όπως προκύπτει και από την ανακοίνωση του BDI, ένα πρόσθετο τίμημα που κλήθηκε να πληρώσει ο γ/τρι-κομματικός Συνασπισμός για την έγκριση του νομοσχεδίου είναι η περικοπή των φιλόδοξων ελαφρύνσεων που προέβλεπε, ώστε να καμφθεί η αντίσταση των Κρατιδίων που είχαν εκφράσει φόβους για σημαντικό περιορισμό των εσόδων τους. Ενώ η συνολική ελάφρυνση των γ/επιχειρήσεων από την εφαρμογή των μέτρων του Wachstumschancengesetz υπολογιζόταν αρχικά σε € 6,5-7 δις ετησίως, εκτιμάται ότι στο τελικό συμβιβαστικό κείμενο το ποσό αυτό περιορίζεται στα €3,2 δις.

Αυτό οφείλεται στην απάλειψη του σημαντικότερου μέτρου που αρχικά προέβλεπε ο νόμος, του επενδυτικού πριμ (Investitionsprämie) για την προώθηση της προστασίας του κλίματος. Επρόκειτο ουσιαστικά για μερική υλοποίηση της «υπεραπόσβεσης» (Superabschreibung), η οποία είχε συμπεριληφθεί στην Προγραμματική Συμφωνία (Koalitionsvertrag) Δεκεμβρίου 2021 μεταξύ SPD – Πρασίνων – FDP και αποτελεί τον προσωπικό διακαή πόθο του γ/ΥπΟικ, C. Lindner (FDP). Ωστόσο, διατηρήθηκε ο κορμός των λοιπών κινήτρων του αρχικού νομοσχεδίου: επέκταση δυνατοτήτων φθίνουσας απόσβεσης, αύξηση φορολογικών εκπτώσεων για R&D, φορολογικά κίνητρα για την τόνωση του κατασκευαστικού κλάδου.

Όπως ήταν αναμενόμενο, αμφίθυμη υπήρξε η αντίδραση Lindner, ο οποίος χαιρέτισε μεν την έγκριση του Wachstumschancengesetz από την Άνω Βουλή αλλά δεν παρέλειψε να σημειώσει πως «ο όγκος του είναι σημαντικά μικρότερος σε σχέση με το αρχικό μου σχέδιο». Συνεπώς, *«πρέπει να γίνουν τώρα περισσότερα βήματα» και «να συζητήσουμε περαιτέρω μέτρα για την αγορά εργασίας, τη γραφειοκρατία, την ενέργεια και τους φόρους. Οι ανταγωνιστές μας σε όλο τον κόσμο έχουν κάνει σημαντικά βήματα στα ζητήματα αυτά και η Γερμανία θα πρέπει να ακολουθήσει το παράδειγμά τους.»*

2. Πρόταση κορυφαίων Ινστιτούτων για «μετριοπαθή μεταρρύθμιση» του Φρένου Χρέους

Αναζωπυρώνεται στη Γερμανία η συζήτηση για τη μεταρρύθμιση του συνταγματικά κατοχυρωμένου Κανόνα του «Φρένου Χρέους», η οποία διχάζει τους οικονομολόγους και έχει προκαλέσει διαρκείς ενδοκυβερνητικές τριβές εντός του γ/τρι-κομματικού Συνασπισμού.

Αυτήν τη φορά, το ζήτημα επανέρχεται στην επικαιρότητα στο πλαίσιο της περιοδικής έκθεσης των 5 κορυφαίων οικονομικών Ινστιτούτων (IfoMunich, DIW Berlin, IfWKiel, RWIEssen και IWHHalle) για την πορεία της γερμανικής οικονομίας, η οποία δόθηκε στη δημοσιότητα στα τέλη Μαρτίου. Λαμβάνοντας υπόψη τη δύσκολη οικονομική συγκυρία – η Έκθεση προβλέπει ιδιαίτερα αναιμική ανάπτυξη της οικονομίας το 2024 κατά μόλις 0,1% του ΑΕΠ – τα 5 Ινστιτούτα προτείνουν, ουσιαστικά, τον τριπλασιασμό του περιθωρίου κρατικού δανεισμού [από 0,35% του ΑΕΠ ετησίως σε έως 1%, εφόσον το δημόσιο χρέος υποχωρήσει κάτω από το 60% του ΑΕΠ], ώστε να συμβαδίζει με τους κανόνες του νέου Συμφώνου Σταθερότητας.

Η Έκθεση υπογραμμίζει ότι: α) η μερική «χαλάρωση» των αυστηρών κανόνων για το χρέος θα διευκολύνει τη μετάβαση στην οικονομική κανονικότητα, ιδίως ύστερα από μια μακρά περίοδο κρίσεων που έπληξαν την ευρωπαϊκή και γερμανική οικονομία, β) θα πρέπει να λαμβάνονται περισσότερο υπόψη οι κλιματικές δαπάνες κατά τον υπολογισμό του πεδίου εφαρμογής του Φρένου Χρέους. Συνεπώς, συνιστάται *«μια προσεκτική μεταρρύθμιση του Φρένου Χρέους»*, ώστε το Γερμανικό Κράτος να μπορεί να κινητοποιήσει περισσότερες επενδύσεις, που τόσο έχει ανάγκη η οικονομία την τρέχουσα περίοδο.

Όπως ήταν αναμενόμενο, οι ως άνω προτάσεις των 5 Ινστιτούτων τροφοδότησαν εκ νέου τις σχετικές ενδοκυβερνητικές συζητήσεις και αντιπαραθέσεις. Υπενθυμίζεται ότι υπέρ της συνταγματικής μεταρρύθμισης του «Φρένου Χρέους» έχουν ταχθεί SPD και Πράσινοι, ενώ εναντίον οι Φιλελεύθεροι/FDP, ταυτιζόμενοι εν προκειμένω με την Αξιωματική Αντιπολίτευση (Ένωση CDU/CSU). Μάλιστα, επιφανή στελέχη SPD και Πρασίνων έχουν επανειλημμένως

κάνει λόγο για «Επενδυτικό Φρένο», χαρακτηρισμό που, παρά την πρόταση τους για «μετριοπαθή μεταρρύθμιση του Φρένου Χρέους», τα 5 Ινστιτούτα απορρίπτουν.

Στην ως άνω Έκθεση τους απορρίπτουν, επίσης, την πρόταση στελεχών του SPD για γενική εξαίρεση των κρατικών επενδύσεων από τον Κανόνα του Χρέους, η οποία θα σηματοδοτούσε την επιστροφή στον λεγόμενο «Χρυσό Κανόνα», που ίσχυσε στη Γερμανία μεταξύ 1969 – 2009 και όριζε ότι το Κράτος μπορεί να δανείζεται στο βαθμό που πραγματοποιεί επενδύσεις. Ωστόσο, σύμφωνα με την ως άνω Έκθεση, την περίοδο εφαρμογής του «Χρυσού Κανόνα» το δημόσιο χρέος τριπλασιάστηκε (από το 20% στο 60% του ΑΕΠ) *«αλλά ταυτόχρονα μειώθηκε απότομα το ποσοστό των δημοσίων επενδύσεων»*. Όπως αναφέρεται στην Έκθεση, πλησιέστερα στη θέση των 5 Ινστιτούτων περί «μετριοπαθούς μεταρρύθμισης» βρίσκεται πρόσφατη πρόταση της Ομοσπονδιακής Τράπεζας (Bundesbank), που οδηγεί σε μέτρια αύξηση του ορίου κρατικού δανεισμού.

Η συνεχιζόμενη συζήτηση για το Φρένο Χρέους και η παραδοχή από Γερμανούς οικονομολόγους πως η υπερβολική δυσκαμψία του εν λόγω Συνταγματικού Κανόνα κάθε άλλο παρά εξυπηρετεί τα συμφέροντα της οικονομίας έχει προκαλέσει κινητικότητα και εντός του μέχρι πρότινος άκαμπτου FDP: προ ημερών, χωρίς να αναφερθεί ρητά στο «Φρένο Χρέους», το ηγετικό στέλεχος του κόμματος και Υπ. Μεταφορών W. Wissing πρότεινε τη δημιουργία ενός «Ταμείου για τις Υποδομές» (Infrastrukturfonds), προακαλώντας σύγκυση εντός και εκτός FDP, καθώς δεν ξεκαθάρισε αν επιθυμεί το Ταμείο αυτό να χρηματοδοτείται μέσω κρατικών ή ιδιωτικών επενδύσεων. Στην πρώτη περίπτωση θα επρόκειτο ουσιαστικά για Ειδικό Ταμείο (Sondervermögen), η σύσταση του οποίου, όμως, ιδίως μετά τη σχετική απόφαση του Ομ. Συνταγματικού Δικαστηρίου (Νοεμβρίου 2023), θα απαιτούσε εξαίρεση από τον Κανόνα Χρέους και κοιν. πλειοψηφία 2/3. Ωστόσο, πρόσφατα ο Πρόεδρος του FDP και Γ/ΥΠΟΙΚ, C. Lindner, απέρριψε αντίστοιχη πρόταση του Αντικαγκελαρίου και Υπ. Οικονομίας/Κλίματος R. Habeck (Πράσινοι) για τη δημιουργία Sondervermögen προϋπολογισμού πολλών δις Ευρώμε αντικείμενοτηστήριξη της γερμανικής Επιχειρηματικότητας.

Τα εδώ δημοσιεύματα αναφέρουν ότι ο κ. Lindner ετοιμάζει δική του πρόταση για το «Φρένο Χρέους», η οποία οδηγεί σε πολύ περιορισμένες αλλαγές, χωρίς να απαιτείται συνταγματική αναθεώρηση. Συγκεκριμένα, φέρεται διατεθειμένος να προχωρήσει σε τέτοια ερμηνεία της λεγόμενης «οικονομικής συνιστώσας» (Konjunkturkomponente) του Φρένου του Χρέους, η οποία θα επιτρέψει αύξηση λίγων δις Ευρώ στον ετήσιο γ/κρατικό δανεισμό. Η εν λόγω «οικονομική συνιστώσα» προβλέπεται στο άρθρο 115 του Γ/Συντάγματος: *«ομοσπονδιακός νόμος ρυθμίζει περαιτέρω λεπτομέρειες, ιδίως [...] τη διαδικασία υπολογισμού του ανώτατου ορίου του ετήσιου καθαρού δανεισμού, λαμβάνοντας υπόψη τις οικονομικές εξελίξεις βάσει διαδικασίας οικονομικής προσαρμογής»*. Επίσης στο άρθρο 112 περί ισοσκελισμένων προϋπολογισμών αναφέρεται: *«η ομοσπονδιακή και οι πολιτειακές κυβερνήσεις [...] λαμβάνουν συμμετρικά υπόψη τις επιπτώσεις των οικονομικών εξελίξεων που αποκλίνουν από την κανονική κατάσταση κατά τη διάρκεια ανάπτυξης και ύφεσης»*.

Επισημώς, πάντως, οι εν λόγω δημοσιογραφικές πληροφορίες δεν επιβεβαιώνονται από το Γ/ΥΠΟΙΚ ούτε έχει αποσαφηνισθεί αν η φημολογούμενη πρόταση Lindner θα συμπεριληφθεί στο «Αναπτυξιακό Πακέτο» 50 σημείων που θα εισηγηθεί το επόμενο διάστημα και θα περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, μέτρα για φοροαπαλλαγές και περικοπή δαπανών στο κράτος πρόνοιας (βλ. αναλυτικότερα παρακάτω). Σε κάθε περίπτωση, εφόσον προχωρήσει στη διατύπωση της σχετικής πρότασης, ο κ. Lindner γνωρίζει ότι θα βρεθεί εκ νέου αντιμέτωπος με την κριτική της Αξ. Αντιπολίτευσης για *«χειραγώγηση του Φρένου Χρέους»* και, ενδεχομένως, με νέες προσφυγές στο Ομ. Συντ. Δικαστήριο.

3. Περίγραμμα Σχεδίου Lindner για την ανάκαμψη της γερμανικής Οικονομίας

Στη δημοσιότητα δόθηκαν (12.04) οι βασικές παράμετροι του σχεδίου του Γ/ΥΠΟΙΚ, C. Lindner/FDP για την «Ανάκαμψη της γερμανικής Οικονομίας» (Wirtschaftswende). Πρόκειται για δέσμη μέτρων, τα οποία καλύπτουν τρεις βασικούς τομείς: φορολογικές ελαφρύνσεις, αγορά εργασίας, καταπολέμηση της γραφειοκρατίας. Ακολούθησε περαιτέρω συστηματοποίηση των εν λόγω προτάσεων με τα «12 Σημεία» που ο κ. Lindner πρότεινε (19.04). Αναλυτικότερα:

- Φορολογικές ελαφρύνσεις: Ο Γ/ΥΠΟΙΚ προτείνει την πλήρη κατάργηση της Εισφοράς Αλληλεγγύης (Solidaritätszuschlag) σε δύο στάδια έως το 2027, τα έσοδα από την οποία για το Γερμανικό Κράτος εκτιμώνται ετησίως σε €12 δις. Αυτός είναι και ο λόγος που δεν προτείνεται η άμεση κατάργηση του μέτρου, αν και δεν καθίσταται σαφές από τη σχετική ανακοίνωση του Γ/ΥΠΟΙΚ πώς ακριβώς θα υλοποιηθεί αυτή η σταδιακή κατάργηση σε δύο φάσεις. Σε κάθε περίπτωση, βασικό πλεονέκτημα για το Γ/ΥΠΟΙΚ της εν λόγω πρότασης είναι ότι τα έσοδα από την Εισφορά Αλληλεγγύης εισρέουν απευθείας στον ομοσπονδιακό Προϋπολογισμό και, συνεπώς, τα κρατίδια δεν μπορούν να μπλοκάρουν το μέτρο, όπως συνέβη επί μακρόν με το Νόμο για τις Αναπτυξιακές Ευκαιρίες (Wachstumschancengesetz). Ασαφές παραμένει, ωστόσο, πώς θα καμφθούν οι αντιδράσεις των συγκυβερνώντων SPD/Πρασίνων, που έως τώρα έχουν εμποδίσει τον Lindner να προχωρήσει στην κατάργηση της Εισφοράς Αλληλεγγύης.
Επιπρόσθετα, ο Lindner επιθυμεί τη διεύρυνση των φορολογικών ελαφρύνσεων για επενδύσεις σε έρευνα και τεχνολογία και την παράταση ισχύος των «μέτρων φθίνουσας απόσβεσης» πέραν των χρονικών ορίων που τίθενται στον άρτι εγκριθέντα Wachstumschancengesetz.
- Αγορά εργασίας: Ως, μερική τουλάχιστον, αντιστάθμιση των απωλειών εσόδων από την κατάργηση της Εισφοράς Αλληλεγγύης προτείνεται από τον Lindner σειρά δραστικών περικοπών στις κοινωνικές και συνταξιοδοτικές δαπάνες: «εξορθολογισμός» του «Εισοδήματος των Πολιτών» (Bürgergeld), αυστηρότερες προϋποθέσεις για επιδοματική στήριξη ανέργων, αντικίνητρα για πρόωρη συνταξιοδότηση στα 63 έτη.
Για την προσέλκυση ξένου εργατικού δυναμικού, ο Lindner προτείνει ευνοϊκή φορολογική μεταχείριση για 3 χρόνια των νεοεισερχόμενων στη γ/αγορά εργασίας αλλοδαπών καταρτισμένων εργαζομένων.
- Γραφειοκρατία: Το Γ/ΥΠΟΙΚ θεωρεί ότι ο Νόμος για τη Μείωση της Γραφειοκρατίας (Bürokratieabbaugesetz) θα πρέπει να συμπληρωθεί με μέτρα, που θα περιορίζουν ακόμη περισσότερο τα βάρη για τις εταιρείες. Επιπλέον, προτείνεται η αναστολή του Νόμου για τις Αλυσίδες Εφοδιασμού (Lieferkettengesetz), μέχρι τουλάχιστον να τεθεί σε πλήρη εφαρμογή η προσφάτως εγκριθείσα σχετική Κοινοτική Νομοθεσία (Οδηγία για την Εταιρική Δέουσα Επιμέλεια όσον αφορά τη Βιωσιμότητα – CSDDD).

Σύμφωνα με κύκλους του Γ/ΥΠΟΙΚ, τα προτεινόμενα μέτρα «εντέλει δεν κοστίζουν τίποτα» στον Ομ. Προϋπολογισμό, καθώς «καλύπτεται πλήρως η χρηματοδότησή τους από αντίμετρα», δηλαδή περικοπές δαπανών. Από τους ίδιους κύκλους επισημαίνεται, επίσης, ότι «επικεντρωνόμαστε στην πλευρά της προσφοράς, δηλαδή στην βελτίωση των οικονομικών συνθηκών». Το πακέτο μέτρων αντιμετωπίζεται όχι ως βραχυπρόθεσμη *ad hoc* παρέμβαση, αλλά ως «δυναμική ατζέντα» που επιδιώκει να τονώσει τις αναπτυξιακές προοπτικές της Γερμανίας.

Ωστόσο, και με δεδομένο ότι SPD και Πράσινοι αντιδρούν σε κάθε είδους κοινωνικές περικοπές, δεν είναι σαφές κατά πόσο ο Lindner θα μπορέσει τελικά να υλοποιήσει το ως άνω πακέτο μέτρων. Αυτό που έχει συμφωνηθεί στο εσωτερικό του γ/τρι-κομματικού Συνασπισμού είναι να συζητηθούν από κοινού το σχέδιο του Γ/ΥΠΟΙΚ μαζί με τις προτάσεις του

Καγκελαρίου Scholz και του Αντικαγκελαρίου και Υπ. Οικονομίας/Κλίματος, R. Habeck, και τον Ιούνιο να οριστικοποιηθεί ένα συνολικό πακέτο μέτρων για την Οικονομική Ανάκαμψη, το οποίο θα εγκριθεί νομοθετικά έως τα τέλη τ.έ.

4. Ραγδαία μείωση του πληθωρισμού στη Γερμανία τον Μάρτιο τ.έ

Με γρήγορους ρυθμούς συνεχίζει να υποχωρεί ο πληθωρισμός στη Γερμανία και διαμορφώθηκε τον περασμένο Μάρτιο στο 2,2% (προσωρινή εκτίμηση Destatis). Υπενθυμίζεται ότι τον Δεκέμβριο 2023 ο δείκτης τιμών καταναλωτή αυξήθηκε κατά 3,7%, ενώ ο μέσος πληθωρισμός το 2023 διαμορφώθηκε στο 5,9%. Σημειώνεται, επίσης, ότι έως τώρα ο πληθωρισμός αποκλιμακώνεται ταχύτερα από ό,τι είχε εκτιμήσει η Bundesbank, η οποία στις σχετικές προβλέψεις της έκανε λόγο για αύξηση των τιμών καταναλωτή κατά 2,7% το 2024 και 2,5% το 2025.

Τάση πιο συγκρατημένης αποκλιμάκωσης καταγράφεται σε σχέση με τον δομικό πληθωρισμό [για τον υπολογισμό του οποίου δεν λαμβάνονται υπόψη οι τιμές τροφίμων και ενέργειας λόγω της ευμεταβλητότητας που τις χαρακτηρίζει], ο οποίος τον Μάρτιο διαμορφώθηκε στο 3,2%.

Με βάση τα δεδομένα αυτά, ο επικεφαλής οικονομικών αναλύσεων του Ινστιτούτου Ifo (Μόναχο), T. Wollmershäuser, εκτιμά ότι έως το καλοκαίρι ο πληθωρισμός θα υποχωρήσει κάτω από το 2%, λαμβάνοντας υπόψη και τα αποτελέσματα περιοδικής έρευνας του Ινστιτούτου, σύμφωνα με την οποία όλο και λιγότερες επιχειρήσεις σχεδιάζουν να προβούν σε αύξηση τιμών. Η τάση αυτή είναι πιο ισχυρή στο λιανικό εμπόριο και την εστίαση. Στην αρχή του 2024, οι υπεύθυνοι εστιατορίων έπρεπε να αντιμετωπίσουν την επαναφορά του συντελεστή ΦΠΑ στην εστίαση από το 7% στο 19% [επρόκειτο για προσωρινό μέτρο ελάφρυνσης των επιχειρήσεων του κλάδου λόγω της πανδημικής κρίσης], εξέλιξη που έφερε τους πελάτες τους αντιμέτωπους με υψηλότερες τιμές και συνέβαλε στη συγκράτηση της πτώσης του πληθωρισμού τον Ιανουάριο τ.έ. (+2,9%). Ωστόσο, η επίδραση της εν λόγω έμμεσης φορολογικής επιβάρυνσης στις τιμές καταναλωτή φαίνεται να έχει ολοκληρωθεί, κάτι που ήδη διεφάνη από την πορεία τους τον Φεβρουάριο (+2,5%) και, φυσικά, τον Μάρτιο (+2,2%).

Υπενθυμίζεται ότι η ΕΚΤ έχει θέσει ως στόχο πληθωρισμό στην Ευρωζώνη της τάξης του 2%, ώστε να εκκινήσει τη διαδικασία μείωσης των επιτοκίων, με τη γ/πλευρά να προειδοποιεί επανειλημμένως ότι η ΕΚΤ δεν θα πρέπει στο ζήτημα αυτό να βιαστεί. Πάντως, με τα νέα δεδομένα ραγδαίας αποκλιμάκωσης του πληθωρισμού και λαμβάνοντας υπόψη τις εκτιμήσεις του Ifo, ο κ. Wollmershäuser αναφέρει χαρακτηριστικά ότι *«από γερμανικής πλευράς, δεν υπάρχει τίποτα αυτήν τη στιγμή που να εμποδίζει την ΕΚΤ να προχωρήσει σύντομα σε μείωση επιτοκίων»*.

5. Προβλέψεις ΔΝΤ για αναιμική ανάπτυξη της γερμανικής Οικονομίας το 2024

Σε ότι αφορά την πορεία της γερμανικής οικονομίας το 2024, και το ΔΝΤ αναθεωρεί τις προβλέψεις του προς το δυσμενέστερο: συγκεκριμένα, οι εμπειρογνώμονες του ΔΝΤ στο πλαίσιο των επικαιροποιημένων τρεχουσών προβλέψεών τους για την παγκόσμια οικονομία στο World Economic Outlook 2024 εκτιμούν ότι το γερμανικό ΑΕΠ θα αυξηθεί το 2024 κατά μόλις 0,2%. Πρόκειται για σοβαρή προς τα κάτω αναθεώρηση της τάξης του -0,7% συγκριτικά με τις αντίστοιχες προβλέψεις του φθινοπώρου 2023.

Σημειωτέον ότι καμία άλλη βιομηχανική χώρα δεν έχει τόσο αδύναμη ανάπτυξη. Ο A. Kammer, Διευθυντής του ΔΝΤ για την Ευρώπη, επαινεί τη Γερμανική Κυβέρνηση για τον προσφάτως εγκριθέντα «Νόμο για τις Αναπτυξιακές Ευκαιρίες», αλλά υποστηρίζει ότι τα προβλεπόμενα σε αυτόν μέτρα ύψους περίπου €3,2 δις *«δεν αρκούν, σε καμία περίπτωση, για*

την αντιμετώπιση των διαρθρωτικών προβλημάτων της Γερμανίας – από τη σκοπιά του ΔΝΤ ο χρόνος είναι ζωτικής σημασίας».

Σύμφωνα με τον Kammer, ο βασικός λόγος για την υποβάθμιση των αναπτυξιακών προοπτικών της γερμανικής οικονομίας είναι η επιδείνωση του καταναλωτικού και επιχειρηματικού κλίματος κατά το α' τρίμηνο τ.έ. Το επίμονο αδύναμο καταναλωτικό κλίμα, σε συνδυασμό με τα χρόνια δομικά προβλήματα της οικονομίας, όπως η μείωση του ενεργού πληθυσμού και η δυσκίνητη γερμανική γραφειοκρατία που προκαλεί καθυστερήσεις και ανυπερβλήτα εμπόδια στις επενδύσεις, συνιστούν για το ΔΝΤ σημαντική τροχοπέδη στην προσπάθεια της Γερμανίας να επανέλθει σε σταθερούς ρυθμούς ανάπτυξης.

Σύμφωνα με το ΔΝΤ, η Γερμανία θα χρειαστεί βαθιές δομικές αλλαγές που θα πρέπει να περιλαμβάνουν την μείωση των φόρων, δραστική μείωση της αναχρονιστικής γραφειοκρατίας, αναβάθμιση της ψηφιοποίησης, προσέλκυση περισσότερου εξειδικευμένου προσωπικού από το εξωτερικό, και επίσης να ξεκινήσει εκστρατεία με δραστικές κρατικές παρεμβάσεις και παροχή κινήτρων για την ενίσχυση της πλήρους απασχόλησης των Γερμανίδων, οι οποίες παραδοσιακά και σταθερά υπο-εκπροσωπούνται στη γ/αγορά εργασίας: «Υπάρχουν 2,3 εκατ. λιγότερες Γερμανίδες εργαζόμενες συγκριτικά με τους άντρες, ενώ οι πιθανότητες για μια Γερμανίδα που έχει οικογένεια να απασχολείται με μερική απασχόληση είναι 5 φορές περισσότερες από ότι για τον Γερμανό απασχολούμενο στις ίδιες ηλικιακές ομάδες». Απαιτούνται γενναίες περαιτέρω φορολογικές παρεμβάσεις και ενίσχυση/επέκταση του κρατικού συστήματος με βρεφικούς και παιδικούς σταθμούς φύλαξης για τα παιδιά προσχολικής ηλικίας των εργαζόμενων γονέων.

Σε σχέση με τις δημόσιες επενδύσεις, ενδιαφέρον έχει η πρόταση του ΔΝΤ για χαλάρωση του συνταγματικά κατοχυρωμένου κανόνα του «Φρένου Χρέους», καθώς εκτιμάται ότι ακόμη και με ετήσιο δημοσιονομικό έλλειμμα 1% (έναντι 0,35%) θα επιτυγχάνεται μείωση του δημοσίου χρέους ως ποσοστού επί του ΑΕΠ. Αντίστοιχες προτάσεις για «μετριοπαθή χαλάρωση» του «Φρένου Χρέους» στην Γερμανία έχουν προσφάτως καταθέσει τα 5 κορυφαία οικονομικά Ινστιτούτα (Ifo Munich, DIW Berlin, IfW Kiel, RWI Essen & IWH Halle) και η Bundesbank.

Σημειώνεται ότι οι εκτιμήσεις του ΔΝΤ για την φθίνουσα ανάπτυξη το τρέχον έτος συμβαδίζουν με αυτές της Γερμανικής Κυβέρνησης που δημοσιοποιήθηκαν από το Υπ. Οικονομίας τον Φεβρουάριο [για την τελευταία αναθεώρηση των σχετικών κυβερνητικών προβλέψεων, βλ. αμέσως παρακάτω], ενώ είναι ελάχιστα πιο αισιόδοξες σε σχέση με την πρόσφατη Έκθεση των ως άνω Ινστιτούτων, η οποία προβλέπει ακόμη πιο αναμικτή ανάπτυξη της τάξης του 0,1% του ΑΕΠ για το 2024.

Για το 2025, το ΔΝΤ εμφανίζεται ελαφρώς πιο αισιόδοξο, εκτιμώντας ότι η γερμανική οικονομία θα αναπτυχθεί κατά 1,3%, αφήνοντας τελευταία την Ιταλία μεταξύ των βιομηχανικών χωρών (με εκτιμώμενη ανάπτυξη 0,7%). Για το 2025 η Γερμανική Κυβέρνηση προβλέπει ρυθμό ανάπτυξης 1% και τα 5 Ινστιτούτα 1,4%.

6. Νέες εκτιμήσεις Υπ. Οικονομίας για ΑΕΠ – Αντιδράσεις για τα «12 Σημεία» FDP

Σε μικρή προς τα άνω αναθεώρηση των εκτιμήσεων του για την ανάπτυξη της γερμανικής οικονομίας το 2024 – 0,3% έναντι προηγούμενης πρόβλεψης (Φεβρουάριος τ.έ.) για ανάπτυξη 0,2% το 2024 – προχώρησε το γερμανικό Υπουργείο Οικονομίας / Κλίματος. Μια σειρά δεικτών, που αποτυπώνουν την οικονομική συγκυρία, παρουσιάζουν βελτίωση, ωθώντας το Υπουργείο Οικονομίας να προχωρήσει στη μικρή αυτή διόρθωση των προβλέψεων του.

Χαρακτηριστική είναι η περίπτωση του δείκτη επιχειρηματικού κλίματος του Ινστιτούτου Ifo (Μόναχο), ο οποίος αυξήθηκε τον Απρίλιο τ.έ., στις 89,4 μονάδες, ξεπερνώντας κατά πολύ τις προβλέψεις των αναλυτών για βελτίωση στις 88,8 μονάδες, μετά το ελαφρώς ανοδικά

αναθεωρημένο επίπεδο των 87,9 μονάδων τον περασμένο Μάρτιο. Ο εν λόγω δείκτης αυξάνεται για τρίτο συνεχόμενο μήνα, κατακτώντας τα υψηλότερα επίπεδα εδώ και ένα χρόνο.

Από συγκρατημένη αισιοδοξία αποπνέεται και η τελευταία μηνιαία έκθεση της Bundesbank, σύμφωνα με την οποία η κατάσταση της γερμανικής οικονομίας παρουσιάζει μικρά σημάδια βελτίωσης, αλλά στον πυρήνα της παραμένει αδύναμη. Επομένως, δεν είναι ακόμη βέβαιο, σύμφωνα με τους αναλυτές ότι η αύξηση της οικονομικής παραγωγής θα συνεχιστεί και το δεύτερο τρίμηνο τ.έ. Σε άλλο σημείο της έκθεσης αναφέρεται χαρακτηριστικά ότι *«η γερμανική οικονομία, η μεγαλύτερη της Ευρωζώνης, εκτιμάται ότι αποφεύγει προς το παρόν την χειμερινή ύφεση χάρις στην ανάκαμψη της μεταποίησης, την αύξηση των εξαγωγών και την άνοδο των κατασκευών»*. Η Κεντρική Τράπεζα αναφέρει ότι την περίοδο Ιανουαρίου-Μαρτίου 2024 μπορεί στην πραγματικότητα να σημειώθηκε «μικρή άνοδος [του ΑΕΠ]», αλλά προειδοποιεί ότι η διαρκής ανάκαμψη δεν είναι εξασφαλισμένη.

Κατά τη διάρκεια της παρουσίασης των εκτιμήσεων του Υπουργείου του, ο Αντικαγκελάριος και Υπουργός Οικονομίας / Κλίματος, R. Habeck / Πράσινοι, έκρουσε εκ νέου τον κώδωνα του κινδύνου: *«Παρά τα εν λόγω ελπιδοφόρα σημάδια, τα δομικά προβλήματα της Γερμανίας ως επιχειρηματικής τοποθεσίας συνεχίζουν να με ανησυχούν»*. Μεσοπρόθεσμα, το αναπτυξιακό δυναμικό της γερμανικής οικονομίας εκτιμάται σε μόλις 0,6% ετησίως και, συνεπώς, η ανάγκη διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων είναι αδήριτη σύμφωνα με τον κ. Habeck.

Στο σημείο αυτό, ήταν αναπόφευκτα τα ερωτήματα προς τον Υπουργό Οικονομίας σε σχέση με τα 12 Σημεία, που παρουσίασε στις 21.04 ο γ/ΥΠΟΙΚ και πρόεδρος του FDP C. Lindner: Εν λόγω προτάσεις αποσκοπούν, κυρίως, στην περικοπή των κρατικών δαπανών / αύξηση φορολογικών ελαφρύνσεων και προκάλεσαν αντιδράσεις, κυρίως, στο SPD, αλλά και στους Πρασίνους, που επέλεξαν, ωστόσο, να τηρήσουν χαμηλότερους τόνους.

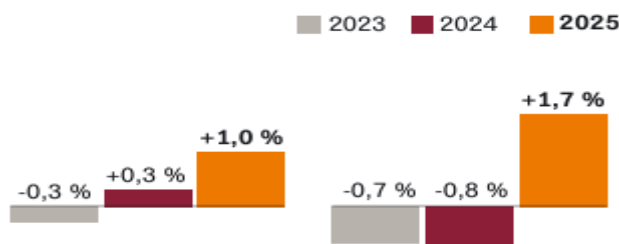
Εν λόγω χαμηλούς τόνους τήρησε και ο κ. Habeck, ο οποίος αρκέστηκε να δηλώσει πως, σύμφωνα με την αντίληψη των Πρασίνων, Κυβέρνηση και κόμμα δεν μπορούσαν να χωριστούν και, σε τελική ανάλυση, οι Πράσινοι είναι πάντα υπέρ της επίτευξης συμβιβασμών, ενώ το ίδιο πνεύμα χαρακτηρίζει και τον Καγκελάριο Scholz (SPD). Υπενθυμίζεται ότι αυτό που έχει συμφωνηθεί στο εσωτερικό του γ/τρι-κομματικού Συνασπισμού είναι τα τρία κόμματα να συζητήσουν από κοινού και τον Ιούνιο να οριστικοποιηθεί ένα συνολικό πακέτο μέτρων για την οικονομική ανάκαμψη – παράλληλα με τις διαπραγματεύσεις για τον προϋπολογισμό – το οποίο θα εγκριθεί νομοθετικά έως τα τέλη τ.έ.

Ο κ. Habeck κατέστησε σαφές τι προέχει κατά τη δική του προσέγγιση: *«Πρέπει να προωθήσουμε ένα νέο οικονομικό δυναμισμό, να ενισχύσουμε την καινοτομία, να μειώσουμε την περιττή γραφειοκρατία και να αντιμετωπίσουμε αποφασιστικά την έλλειψη εργατικού δυναμικού»*. Σε σχέση με το στόχο Lindner περί διπλασιασμού του αναπτυξιακού δυναμικού, ο ίδιος ανέφερε χαρακτηριστικά πως *«σε ό,τι με αφορά, μπορεί να είναι και περισσότερο»*.

Σε σχέση ειδικά με τις επενδύσεις, ο κ. Habeck παραδέχτηκε την ύπαρξη «επενδυτικού κενού». Όπως αναφέρθηκε χαρακτηριστικά, οι συνολικές επενδύσεις στην οικονομία («ακαθάριστες επενδύσεις παγίου κεφαλαίου») θα μειωθούν κατά 0,8% το 2024, ενώ θα επανέλθουν σε θετικό πεδίο (+1,7%) το 2025. Ωστόσο, *«αυτό δεν καλύπτει το επενδυτικό κενό που έχει δημιουργηθεί στη Γερμανία τα τελευταία χρόνια»* και, συνεπώς, *«η μεγαλύτερη διαρθρωτική πρόκληση είναι να ξεπεραστεί η απροθυμία για επενδύσεις»*.

Σε σχέση με τον πληθωρισμό, η Γερμανική Κυβέρνηση εκτιμά ότι θα διαμορφωθεί στο 2,4% το τρέχον έτος και στο 1,8% το 2025.

Προβλέψεις Απριλίου 2024 Γ/Κυβέρνησης για ανάπτυξη (αριστερά) και συνολικές επενδύσεις (δεξιά) – εκτιμώμενη μεταβολή %

B. ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΤΟΜΕΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ – ΚΛΑΔΙΚΕΣ ΕΡΕΥΝΕΣ / ΕΙΔΗΣΕΙΣ

1. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ – Μείωση βιομηχανικών παραγγελιών – Πτώση λιανεμπορίου

Σημαντική μείωση παρουσίασαν οι νέες παραγγελίες προς γερμανικές βιομηχανικές μονάδες τον Φεβρουάριο 2024, σύμφωνα με στοιχεία τα οποία δημοσίευσε η γ/Κεντρική Στατιστική Αρχή (DESTATIS). Πιο αναλυτικά οι νέες παραγγελίες προς γ/Βιομηχανίες από χώρες-μέλη της Ευρωζώνης κατέγραψαν σημαντική μείωση κατά 13,1% ενώ, σε αντίθεση, εκείνες εκτός Ευρωζώνης σημείωσαν αξιοπρόσεκτη αύξηση κατά 7,8%.

Μεταξύ των άλλων στοιχείων της DESTATIS καταγράφονται και τα εξής:

- οι πραγματικές (προσαρμοσμένες στις τιμές) νέες παραγγελίες στον τομέα της μεταποίησης στην Γερμανία αυξήθηκαν τον περασμένο Φεβρουάριο κατά 0,2% σε μηνιαία βάση. Ωστόσο, σε ετήσια βάση, παρουσίασαν σημαντική πτώση κατά 10,6%.

- στο τομέα των κεφαλαιουχικών αγαθών, οι νέες παραγγελίες σε μηνιαία βάση, μειώθηκαν κατά 0,6% τον περασμένο Φεβρουάριο.

- στους τομείς των ενδιάμεσων και των καταναλωτικών αγαθών, οι νέες παραγγελίες αυξήθηκαν κατά 1% και 2,2% αντίστοιχα.

- ο ημερολογιακά και εποχικά διορθωμένος κύκλος εργασιών στο λιανεμπόριο κατέγραψε πτώση κατά 2,7% τον περασμένο Φεβρουάριο σε πραγματικούς όρους σε σύγκριση με τον ίδιο μήνα πριν από ένα χρόνο. Σε ονομαστικούς όρους, μειώθηκε κατά 1,8% σε σύγκριση με τον προηγούμενο μήνα Μάρτιο, ενώ σε ετήσια βάση διολίσθησε κατά 0,4%. Σε σύγκριση δε με τον περασμένο Ιανουάριο, οι λιανικές πωλήσεις μειώθηκαν σε πραγματικούς όρους κατά 1,9%.

– Δριμεία κριτική από Πρόεδρο BDI προς Γερμανό Καγκελάριο

Στο πλαίσιο εκτενούς διάστασης, την οποία έχει λάβει πλέον το ζήτημα της υποβάθμισης της Γερμανίας ως ελκυστικής επιχειρηματικής τοποθεσίας, καθώς πλειοψηφία των Γερμανών εμπειρογνομόνων κρούει τον κώδωνα του κινδύνου για επείγοντα μέτρα που πρέπει να λάβει άμεσα η Γ/Κυβέρνηση για την επάνοδο της χώρας σε τροχιά ανάπτυξης, συγκρατείται με ιδιαίτερο ενδιαφέρον η σχετική συνέντευξη που παραχώρησε στην ε-φ Süddeutsche Zeitung (SZ) ο Πρόεδρος του Συνδέσμου Γερμανών Βιομηχάνων (BDI), κ. S. Russwurm.

Ο Πρόεδρος του BDI χαρακτήρισε την περίοδο διακυβέρνησης του Τρι-Κομματικού Κυβερνητικού Συνασπισμού ως «μία χαμένη διατροφή» για το «επιχειρείν» στη Γερμανία κατονομάζοντας μάλιστα τον ίδιο τον Γ/Καγκελάριο ως τον βασικό υπαίτιο για την κατάσταση αυτή. Όπως χαρακτηριστικά ανέφερε ο S. Russwurm, αφουγκραζόμενος κατά τους ισχυρισμούς του την έντονη πίεση η οποία συνεχίζει να ασκείται στις γερμανικές επιχειρήσεις,

η πλειοψηφία εξ αυτών θεωρεί ότι ο Ο. Scholz δεν διαθέτει «ευήκοα ότα» ενώ συνεχίζει να υποτιμά τα ουσιαστικά προβλήματα της γερμανικής Οικονομίας που τείνουν να γίνουν διαχρονικά και τις επηρεάζουν άμεσα.

Σε αντιδιαστολή, ο Πρόεδρος του BDI υποστήριξε ότι οι συγκυβερνώντες του τρέχοντος Τρι-Κομματικού Συνασπισμού, Γ/Υπ. Οικονομίας-Προστασίας του Κλίματος, R. Habeck (Πράσινοι) και Γ/ΥΠΟΙΚ, C. Lindner (FDP) φαίνεται να είναι περισσότερο ανοιχτοί να εισακούσουν τις ανησυχίες και τα αιτήματα των εταιρειών. Λαμβάνουν δε περισσότερο υπόψη τους ότι η Γερμανία χάνει όλο και περισσότερο έδαφος στον διεθνή ανταγωνισμό και γιατί έχουν ήδη προχωρήσει στην υιοθέτηση μέτρων για την αναστροφή της εν λόγω κατάστασης.

Ως ένα είδος δριμείας προσωπικής κριτικής στον Καγκελάριο, ο S. Russwurm επικαλέστηκε επιπροσθέτως και την προγενέστερη θητεία του ως Δημάρχου/ΠΘ στην πόλη/κρατίδιο του Αμβούργου, κατά την οποία -σύμφωνα με τον Πρόεδρο του BDI- ο Scholz είχε πολλάκις ισχυριστεί ότι «τα παράπονα είναι στη φύση των επιχειρηματιών και των Κλαδικών Ενώσεων που τους εκπροσωπούν».

Ο S. Russwurm σημείωσε ότι ο Καγκελάριος δεν δίστασε να επαναλάβει αυτή του τη φράση στις αρχές Μαρτίου τ.έ. στο περιθώριο της ετήσιας Δ.Ε Έκθεσης Χειροτεχνίας Μονάχου, κατά την καθιερωμένη συνάντηση με εκπροσώπους των κορυφαίων γερμανικών Επιχειρηματικών Ενώσεων - προς δυσαρέσκεια των παρόντων επικεφαλής των συνδέσμων- οι οποίοι του είχαν μάλιστα απευθύνει επιστολή στα τέλη Ιανουαρίου τ.έ. εμπεριέχουσα μια λίστα με δέκα σημεία (μεταξύ άλλων ανταγωνιστικές τιμές ηλεκτρικής ενέργειας, μείωση γραφειοκρατίας, ταχύτερες διαδικασίες έγκρισης, καταπολέμηση έλλειψης ειδικευμένων εργαζομένων και φορολογικές μεταρρυθμίσεις), τα οποία στόχευσαν να συζητήσουν κατά την εν λόγω συνάντηση.

Ανωτέρω ισχυρισμοί Russwurm φαίνεται ότι επιβεβαιώνονται, αφού σύμφωνα με πληροφορίες της SZ, οι επικεφαλής κορυφαίων γ/Κλαδικών Συνδέσμων δήλωσαν μετά το πέρας εν λόγω συνάντησης, ότι Καγκελάριος δεν αναφέρθηκε σε κανένα από τα 10 σημεία της επιστολής τους, παρά μόνο αρκέστηκε στο να επαινέσει την Κυβέρνηση για το έως τώρα έργο της, εκφράζοντας έτσι πλέον την ανοιχτή δυσαρέσκεια και απώλεια εμπιστοσύνης τους σε αυτή.

2. ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ – Περικοπές θέσεων εργασίας σε Tesla / Volkswagen / Bosch

Αναταραχή και στη Γερμανία προκαλεί η ανακοίνωση (15.04), στο πλαίσιο ενδοεταιρικής επικοινωνίας, του ΔΣ του πολυεθνικού κολοσσού Tesla, Elon Musk, ότι η εταιρεία προτίθεται να προβεί σε περικοπές περισσότερων από 14.000 θέσεις εργασίας παγκοσμίως.

Στο Grünheide του Βρανδεμβούργου η Tesla διατηρεί μονάδα παραγωγής, η οποία αυτήν τη στιγμή απασχολεί περίπου 12.500 εργαζομένους. Σύμφωνα με τον γερμανικό τύπο, που επικαλείται εσωτερική πηγή της Tesla, οι περικοπές προσωπικού στο Grünheide θα ανέλθουν σε περίπου 3.000 άτομα και θα αφορούν, κυρίως, σε έκτακτο προσωπικό και δόκιμους εργαζόμενους.

Επισημώς, η γερμανική διοίκηση της Tesla έχει αποφύγει να τοποθετηθεί επί του ζητήματος. Πάντως, οι φήμες για περικοπές προσωπικού κυκλοφορούσαν εδώ και καιρό και, μάλιστα, προς τα τέλη της προηγούμενης εβδομάδας αρκετά τμήματα ακύρωσαν εσωτερικές εκδηλώσεις που ήταν προγραμματισμένες για τις επόμενες ημέρες. Σύμφωνα με γ/δημοσιεύματα, μεταξύ των εργαζομένων στο Grünheide επικρατεί κλίμα αναστάτωσης και απογοήτευσης. Πάντως, το Συμβούλιο Εργαζομένων, το οποίο εξελέγη τον Μάρτιο με ισχυρή συμμετοχή του Συνδικάτου IG Metall (40% των ψήφων), έχει αποφύγει να σχολιάσει τις εξελίξεις. Αντίστοιχη στάση τηρεί και η IG Metall, η μεγαλύτερη βιομηχανική συνδικαλιστική ένωση πανευρωπαϊκά, την

ισχυροποίηση της οποίας εντός του Συμβουλίου είχε προσπαθήσει να εμποδίσει η διοίκηση της Tesla.

Πάντως, η περίπτωση της Tesla δεν είναι μεμονωμένη, καθώς μεγάλες επιχειρήσεις ανακοινώνουν διαρκώς περικοπές χιλιάδων θέσεων εργασίας. Στην αυτοκινητοβιομηχανία, χαρακτηριστική είναι η περίπτωση της μεγαλύτερης γερμανικής εταιρείας του κλάδου, της Volkswagen, η οποία, σε μια προσπάθεια περιορισμού των δαπανών της, θέτει σε εφαρμογή εντός τρέχοντος μηνός εκτεταμένο πρόγραμμα μερικής συνταξιοδότησης / εθελουσίας εξόδου για εργαζομένους της, που έχουν γεννηθεί το 1965-1966. Σύμφωνα με το τμήμα ανθρωπίνου δυναμικού του ομίλου, το εν λόγω πρόγραμμα «προσφέρει στην εταιρεία την ευκαιρία να μειώσει το εργατικό δυναμικό της με βιώσιμο και κοινωνικά υπεύθυνο τρόπο».

Σε εσωτερική αναδιάρθρωση και περικοπή θέσεων εργασίας προχωρεί και η Bosch: τις τελευταίες εβδομάδες ανακοινώθηκε η περικοπή 7.000 θέσεων εργασίας σε διάφορα στάδια της παραγωγικής της αλυσίδας, με τις 3.200 από αυτές να αφορούν αποκλειστικά στον τομέα της αυτοκίνησης. Ο εν λόγω σχεδιασμός προκάλεσε στις 20.03 πορεία διαμαρτυρίας 12.000 εργαζομένων, η οποία κατέληξε στα κεντρικά γραφεία της εταιρείας στο Gerlingen. Προσπαθώντας να μετριάσει τις αρνητικές αντιδράσεις, η Bosch ανακοίνωσε πως δεσμεύεται να επενδύσει συνολικά περίπου € 700 εκατ. μέχρι το 2027 για την εκπαίδευση και κατάρτιση εργαζομένων της στη Γερμανία. Επιπλέον, σχεδιάζεται να ενισχυθούν τομείς οι οποίοι επηρεάζονται ιδιαίτερα από την μετασχηματιστική διαδικασία του κλάδου: έως το 2025, θα επενδυθούν άλλα € 4 δις σε μηχανήματα, εγκαταστάσεις καθώς και σε έρευνα και ανάπτυξη.

Η δυσμενής πορεία βασικών εταιρικών οικονομικών μεγεθών καθιστά αναπόφευκτες τις πρωτοβουλίες αυτές: η πρόβλεψη του ΔΣ της Bosch, S. Hartung, είναι πως το 2024 θα είναι ένα δύσκολο έτος για τον όμιλο, με δεδομένο πως το α' τρίμηνο 2024 ο κύκλος εργασιών παρουσίασε μια μείωση της τάξης του 1%. Καθοριστικό ρόλο στην διαμόρφωση αυτού του αποτελέσματος διαδραμάτισαν ο πληθωρισμός και η μείωση της ζήτησης ηλεκτρικών αυτοκινήτων. Θετικό στοιχείο παραμένει το υψηλό ποσοστό ιδίων κεφαλαίων, περίπου 44%, τα οποία ωστόσο ο όμιλος πρέπει να σταθμίσει πολύ προσεκτικά πώς θα επενδύσει, δεδομένης της περιπλοκότητας του ηλ. μετασχηματισμού στον κλάδο της αυτοκινητοβιομηχανίας και των περιορισμένων δυνατοτήτων αντιστάθμισης στους λοιπούς τομείς που δραστηριοποιείται, όπως οικιακές συσκευές, ηλεκτρικός εξοπλισμός και φιλικές στο κλίμα τεχνολογίες.

Ο οικονομικός διευθυντής της εταιρείας, M. Forschner, παραδέχεται πως απομακρύνεται ο αρχικώς τεθείς στόχος για αύξηση του κύκλου εργασιών κατά 5-7% το τ.έ. Ο Forschner συμπληρώνει ότι «θα είναι δύσκολο να βελτιώσουμε τη λειτουργική απόδοση EBIT [δηλαδή τα προ τόκων και φόρων κέρδη] σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος», με δεδομένη την ασθενή ζήτηση ηλ. οχημάτων και των πτώση στην κατανάλωση οικιακών λόγω της αύξησης των τιμών. Σε ό,τι αφορά το 2023, ο κύκλος εργασιών της Bosch αυξήθηκε κατά 3,8% και ανήλθε στα € 91,6 δις, ενώ η λειτουργική απόδοση EBIT διαμορφώθηκε στο 5,3% (+1% συγκριτικά με το 2022 αλλά κάτω από τον μακροπρόθεσμο στόχο του 7%).

Σε ό,τι αφορά τις τάσεις στην αυτοκίνηση, ο ΔΣ της Bosch εκτιμά ότι έως το 2030 το 70% των νέων αυτοκινήτων στην Ευρώπη θα είναι αμιγώς ηλεκτρικά, ενώ στην Κίνα και τη Β. Αμερική το αντίστοιχο ποσοστό θα είναι 40-50%. Γι' αυτόν τον λόγο, η Bosch θα συνεχίσει να επενδύει στον συγκεκριμένο τομέα, ενώ παρακολουθεί και την τάση αναβίωσης της αγοράς υβριδικών οχημάτων: ο Hartung εκτιμά ότι στο μέλλον το 1/3 των οχημάτων στην Κίνα και το 1/5 των οχημάτων στη Β. Αμερική θα είναι υβριδικά υψηλών επιδόσεων. Παράλληλα, η εταιρεία επενδύει σε τεχνολογίες υδρογόνου και στις αντλίες θερμότητας, την πιο κερδοφόρο επιχειρηματική δραστηριότητά της αυτήν τη στιγμή.

Σημειώνεται ότι η Bosch, όπως και άλλοι μεγάλοι προμηθευτές αυτοκινητιστικού εξοπλισμού, δυσκολεύονται να ανταποκριθούν στις υψηλές απαιτήσεις των κατασκευαστών: τέλη 2023

εξαιτίας καθυστερήσεων στις παραδόσεις μπαταριών (48 volt) από την Bosch, η Mercedes-Benz αντιμετώπισε σημαντικά προβλήματα στην παραγωγή της και ακολούθησαν εκτενείς συζητήσεις και διαπραγματεύσεις μεταξύ των επικεφαλής των δύο ομίλων, O. Källenius και S. Hartung. Λόγω σοβαρών ελλείψεων στην εφοδιαστική αλυσίδα (ακόμη και σε συμβατικά ανταλλακτικά όπως φρένα & εναλλάκτες), ακολούθησαν αντίστοιχες τριβές μεταξύ Audi – Vitesco και BMW – Continental. Οι μεν κατασκευαστές δυσανασχετούν με τις καθυστερήσεις παράδοσης, αλλά και οι προμηθευτές δεν κρύβουν πλέον τη δυσαρέσκειά τους για τις πολιτικές δραστηρικής περικοπής δαπανών που εφαρμόζουν οι κατασκευαστές και επηρεάζουν τις μεταξύ τους εμπορικές συμφωνίες.

Σε σχέση με τα λοιπά επιχειρηματικά της τμήματα, η Bosch σχεδιάζει να επενδύσει 1,5 δις δολάρια στο εργοστάσιο ηλ. μικροκυκλωμάτων (τσιπ), που εξαγόρασε στις ΗΠΑ την άνοιξη του 2023 και ενισχύει τη θέση της διεθνώς στην τεχνολογία ημιαγωγών. Τέλος, παρακολουθεί στενά τη συμβολή της τεχνητής νοημοσύνης στην ιατρική τεχνολογία και σχεδιάζει να επενδύσει € 300 εκατ. στη μοριακή διάγνωση.

3. ΤΡΑΠΕΖΕΣ – Αντιδράσεις σε Γερμανία για Ευρωπαϊκό Σύστημα Ασφάλισης Καταθέσεων

Αναταραχή στους κόλπους των γερμανικών Sparkasse / Ταμειυτηρίων και συνεταιριστών τραπεζών (Volksbanken & Raiffeisenbanken) προκαλεί η απόφαση της Επιτροπής Οικ. Υποθέσεων (ECON) του Ευρ. Κοινοβουλίου να υιοθετήσει (18.04) πρόταση για δημιουργία Ευρωπαϊκού Συστήματος Ασφάλισης Καταθέσεων (EDIS - European Deposit Insurance Scheme), «το οποίο θα λειτουργεί ως σύστημα ρευστότητας και θα παρέχει δάνεια σε συμμετέχοντα συστήματα ασφάλισης καταθέσεων». Η εν λόγω απόφαση ελήφθη με άνετη πλειοψηφία (26 υπέρ – 18 κατά), παρά την αντίδραση Γερμανών Ευρωβουλευτών.

Το EDIS θα συνιστά ουσιαστικά μια μορφή ανασφάλισης σε περίπτωση που δεν επαρκούν τα κεφάλαια από την εθνική εγγύηση καταθέσεων. Στο πλαίσιο αυτό, οι τράπεζες της ΕΕ θα καλούνται να συσσωρεύουν κεφάλαια για προστασία των καταθέσεων σε ένα νέο ευρωπαϊκό ταμείο. Σύμφωνα με σχετική ανακοίνωση της ECON, «οι Ευρωβουλευτές θέλουν να ολοκληρώσουν την Τραπεζική Ένωση και να σημειώσουν πρόοδο προς την κατεύθυνση ενός ολοκληρωμένου συστήματος ασφάλισης [καταθέσεων] στην ΕΕ».

Το EDIS περιλαμβανόταν στο αρχικό σχέδιο για δημιουργία της Τραπεζικής Ένωσης αποτελώντας ουσιαστικά τον 3^ο πυλώνα αυτής: οι δύο πρώτοι πυλώνες έχουν ήδη θεσμοθετηθεί (SSM & SRM), αλλά επί 8 χρόνια δεν έχει υπάρξει ουσιαστική πρόοδος στο ECOFIN, σε μεγάλο βαθμό λόγω της γερμανικής αντίστασης. Λόγω του αδιεξόδου αυτού, τον Απρίλιο 2023 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή πρότεινε ένα «Σύστημα Διαχείρισης Κρίσεων και Ασφάλισης Καταθέσεων» (CMDI), το οποίο εστιάζει κυρίως στη διαχείριση των υπό πτώχευση τραπεζών.

Ωστόσο, η εισήγηση της ECON δημιουργεί νέα δεδομένα και προκαλεί έντονη ανησυχία στα Sparkasse / συνεταιριστικές τράπεζες, που αποτελούν το 2ο και 3ο πυλώνα του γερμανικού τραπεζικού συστήματος, ενώ ο πρώτος είναι οι μεγάλες εμπορικές τράπεζες (π.χ. Deutsche Bank, Commerzbank κ.ά). Στη Γερμανία λειτουργούν τουλάχιστον 350 Sparkasse και 700 συνεταιριστικές τράπεζες. Μάλιστα, το 2023 τα Sparkasse κατέγραψαν συνολικά κέρδη ύψους € 17 δις, εκ των οποίων €10,2 δις τοποθετούνται υποχρεωτικά βάσει νόμου σε ειδικά αποθεματικά έκτακτης ανάγκης.

Η Πρόεδρος του Ομ. Συνδέσμου Συνεταιριστικών Τραπεζών (BVR), M. Kolak, θεωρεί ότι η πρόταση της ECON «θέτει σε κίνδυνο δοκιμασμένα θεσμικά συστήματα προληπτικής προστασίας, όπως αυτά των συνεταιριστικών τραπεζών και των Sparkasse». Στο ίδιο μήκος κύματος, ο Πρόεδρος του Συνδέσμου Ταμειυτηρίων (DSGV), U. Reuter, υποστηρίζει πως οι πελάτες των

Sparkasse και των συνεταιριστικών τραπεζών «δεν επιθυμούν οι οικονομικοί πόροι που εξοικονομήθηκαν για την ασφάλισή τους να χρησιμοποιηθούν για την αντιστάθμιση των κινδύνων των μεγάλων διεθνών τραπεζών». BVR και DSGV κάνουν λόγο για «κρίση εμπιστοσύνης» σε περίπτωση εισαγωγής ενός ευρωπαϊκού συστήματος εγγύησης των καταθέσεων.

Σημειωτέον ότι τα εν λόγω «συστήματα θεσμικής προστασίας» (Institutssicherungssysteme) Sparkasse /συνεταιριστικών τραπεζών, που εκτιμάται ότι διαχειρίζονται περίπου 60 εκατ. ιδιωτικούς λογαριασμούς, προβλέπουν τη διάσωση του συνόλου των καταθέσεων των πελατών τους και όχι μόνο του ελάχιστου ποσού των €100.000. Πάντως, BVR και DSGV δεν γνωστοποιούν τα συνολικά αποθεματικά τους για την προστασία των καταθετών σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης. Το σχέδιο για δημιουργία του EDIS δεν εμποδίζει τη διατήρηση των ως άνω συστημάτων θεσμικής προστασίας, αλλά εκτιμάται ότι θα αυξήσει σημαντικά το κόστος συντήρησής τους καθώς Sparkasse / συνεταιριστικές τράπεζες θα κληθούν να συνεισφέρουν παράλληλα στο EDIS.

Χαρακτηριστική του κλίματος που επικρατεί στη Γερμανία είναι η δήλωση του Ευρωβουλευτή του αντιπολιτευόμενου CSU, M. Ferber, ο οποίος έκανε λόγο για «απογοητευτικό αποτέλεσμα» και κατηγόρησε τους συναδέλφους του ότι «θέλουν να ‘αρμέξουν’ το γερμανικό σύστημα θεσμικής προστασίας». Παράλληλα, με κοινή τους (πληρωμένη) καταχώρηση στο Politico (16.04), οι Reuter και Kolak κατηγορούν τον εισηγητή της πλειοψηφίας στην ECON και Αντιπρόεδρο του Ευρωκοινοβουλίου, O. Karas (Αυστρία), ότι επανέφερε βιαστικά στο προσκήνιο το EDIS χωρίς να περιμένει να ολοκληρωθεί η διαδικασία εξέτασης της πρότασης της Επιτροπής (CMDI) από ΕΚ και Συμβούλιο.

Την εν λόγω κριτική απέρριψε, με εξίσου έντονο τρόπο, ο Karas, ο οποίος δήλωσε ότι «όστερα από οκτώ χρόνια συζήτησης για προστασία των καταθέσεων, ήρθε η ώρα να οριστικοποιηθεί η Τραπεζική Ένωση» και κατηγόρησε τις γερμανικές τραπεζικές ενώσεις για «παραπληροφόρηση», υποστηρίζοντας ότι η συμβιβαστική πρόταση που κατέθεσε αντιμετωπίζει όλες τις ανησυχίες.

Σε κάθε περίπτωση, οποιοδήποτε περαιτέρω βήμα προς την κατεύθυνση υλοποίησης του EDIS απαιτεί νομοθετική πρωτοβουλία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, ενώ στην απόφαση της ECON αναφέρεται σαφώς ότι περαιτέρω πρωτοβουλίες αναληφθούν μετά τις επερχόμενες Ευρωεκλογές. Συνεπώς, δεν καλείται το Ευρωκοινοβούλιο να προχωρήσει άμεσα σε τριμερή διάλογο για την προώθηση νέας κοινοτικής νομοθεσίας, γεγονός που προκάλεσε ανακούφιση σε BVR και DSGV.

– DEUTSCHE BANK – Καλύτερα του αναμενομένου τα κέρδη πρώτου τριμήνου 2024

Σύμφωνα με ανακοινώσεις του Ομίλου Deutsche Bank, σημαντική αύξηση και αποτελέσματα πολύ καλύτερα του αναμενομένου κατέγραψαν τα κέρδη της τράπεζας. Συγκεκριμένα τα καθαρά κέρδη ανήλθαν για το πρώτο τρίμηνο τ.έ. σε € 1,275 δις (1,365 δις \$), καταγράφοντας ετήσια αύξηση της τάξεως του 10%. Σύμφωνα με τις ίδιες ανακοινώσεις πρόκειται για το 15^ο συνεχόμενο κερδοφόρο τρίμηνο της τράπεζας. Οι αναλυτές του LSEG (London Stock Exchange Group), είχαν προβλέψει καθαρά κέρδη € 1,23 δις.

Τα έσοδα του ομίλου αυξήθηκαν σε ετήσια βάση κατά 1% στα € 7,8 δις.. Τα στοιχεία αυτά, σύμφωνα με την LSEG, ήταν επίσης ανώτερα των προβλέψεων των αναλυτών για € 7,73 δις. Παράλληλα, τα έσοδα του επενδυτικού βραχίονα της τράπεζας αυξήθηκαν κατά 13% φθάνοντας στα € 3 δις, κατόπιν μείωση για όλο το 2023 της τάξεως του 9%, η οποία είχε συντελέσει και στη μείωση των συνολικών κερδών. Η απόδοση αποκαθιστά το τμήμα επενδυτικής τραπεζικής ως τη μονάδα της Deutsche Bank με τα υψηλότερα κέρδη, όσον αφορά την ανάπτυξη των εσόδων χρηματοδότησης και εμπορίας πιστώσεων.

Άλλα σημαντικά στοιχεία του πρώτου τριμήνου περιλαμβάνουν:

- καθαρές εισροές ύψους 19 δις € στα τμήματα Private Bank και Asset Management
- προβλέψεις για πιστωτικές ζημιές ήταν € 439 εκατ., από € 488 εκατ. το τέταρτο τρίμηνο Οκτωβρίου-Δεκεμβρίου 2023
- ο δείκτης κεφαλαίου κοινών μετοχών της κατηγορίας 1 (CET1), μέτρο της φερεγγυότητας των τραπεζών, ήταν 13,4% σε σύγκριση με 13,6% την αντίστοιχη χρονική περίοδο 2023.
- τέλος, το 2023 η Deutsche Bank ανακοίνωσε ότι θα περικόψει 3.500 θέσεις εργασίας τα επόμενα χρόνια καθώς στοχεύει σε € 2,5 δις σε λειτουργική αποτελεσματικότητα με σκοπό την ενίσχυση της κερδοφορίας και την αύξηση των αποδόσεων των μετόχων.

Γ. ΕΝΕΡΓΕΙΑ - ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

1. Συνέντευξη Τύπου νέου Διευθύνοντος Συμβούλου EnBW, κ. Γ. Σταματελόπουλου

Ιδιαίτερη δημοσιότητα σε όλα τα γ/ΜΜΕ έλαβε η πρώτη συνέντευξη (27/03) του ομογενούς κ. Γ. Σταματελόπουλου που πρόσφατα ανέλαβε τα καθήκοντα του ως ο νέος Διευθ. Σύμβουλος (CEO) της ενεργειακής εταιρείας EnBW – με 15ετή προϋπηρεσία του στην εταιρεία ο κ. Σταματελόπουλος ήταν μέχρι σήμερα μέλος του ΔΣ και στην πρώτη αυτή παρουσίαση του ως CEO προέβη σε συνολική αποτίμηση των έως σήμερα πεπραγμένων, ενώ επίσης ανέπτυξε το όραμα του για το μέλλον της εταιρείας και για την περαιτέρω βελτίωση των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων της EnBW.

Σημειώνεται ότι ο ενεργειακός κολοσσός EnBW Energie Baden-Württemberg AG / EnBW είναι εισηγμένη ενεργειακή εταιρεία με έδρα την Καρλσρούη, και μετά την UNIPER και την E.ON είναι η 3^η μεγαλύτερη ενεργειακή εταιρεία της Γερμανίας. Στα τέλη 2012, ως απάντηση στη σταδιακή κατάργηση της πυρηνικής ενέργειας και την ενεργειακή μετάβαση, η εταιρεία ανακοίνωσε τον στρατηγικό αναπροσανατολισμό της, με στόχο την αύξηση του ποσοστού των ΑΠΕ στο ενεργειακό μείγμα της έως το 2030. Μεταξύ 2020 – 2025, η εταιρεία σχεδιάζει να επενδύσει πάνω από €5 δις στην επέκταση της παραγωγής ηλ. ενέργειας από ΑΠΕ και στοχεύει στη λειτουργία χερσαίων και υπεράκτιων αιολικών πάρκων συνολικής ισχύος τουλάχιστον 4.000 MW, καθιστώντας την έναν από τους κορυφαίους κατασκευαστές αιολικών πάρκων.

Κατά την ανωτέρω συνέντευξη τύπου, ο κ. Σταματελόπουλος επεσήμανε ότι η Διοίκηση της EnBW έχει σαφές σχέδιο για την ενεργειακή μετάβαση με συμφέρουσες προϋποθέσεις για τον τελικό καταναλωτή, το οποίο είναι «αναγκαίο οικονομικά, οικολογικά και κοινωνικά».

Το 2023 τα προσαρμοσμένα κέρδη προ φόρων, τόκων και αποσβέσεων της EnBW αυξήθηκαν – για 7^η συνεχή χρονιά – κατά 60% και ανήλθαν στα € 6,37 δις. Τα θετικά οικονομικά στοιχεία της EnBW αποδίδονται κατά κύριο λόγο στο μεγάλο αναπτυξιακό επιχειρηματικό της άλμα (+70%) σε θέματα «Υποδομών Βιώσιμης Παραγωγής», για τα οποία κατά την τελευταία τριετία αρμόδιο μέλος του ΔΣ της εταιρείας ήταν ο Γ. Σταματελόπουλος, ο οποίος για τον λόγο αυτό χαίρει ιδιαίτερης εκτίμησης από τη Διοίκηση αλλά και το Εποπτικό Συμβούλιο της EnBW, που απαρτίζεται από εκπροσώπους του Κρατιδίου και των Δήμων της Βάδης-Βυρτεμβέργης.

Πιο συγκεκριμένα, σύμφωνα με κύκλους της εταιρείας, ο κ. Σταματελόπουλος με την μακροπρόθεσμη στρατηγική του για αναδιάρθρωση της εταιρείας προώθησε έως σήμερα τη στροφή από τη λειτουργία πυρηνικών σταθμών και σταθμών ηλεκτροπαραγωγής με καύση άνθρακα προς την επέκταση των ΑΠΕ (αιολικών και ηλιακών συστημάτων) και – κατά τη διάρκεια της ενεργειακής κρίσης – LNG, καθώς και στη δημιουργία νέων σταθμών παραγωγής ηλ. ενέργειας, με χρήση φ/α και μελλοντικά υδρογόνου. Χάρη στην επέκταση της αιολικής ενέργειας και των φωτοβολταϊκών, οι ΑΠΕ αντιπροσωπεύουν πλέον το 47% της συνολικής εγκατεστημένης ισχύος παραγωγής της EnBW, ενώ μέχρι το 2030 το μερίδιο της παραγόμενης

«πράσινης» ηλ. ενέργειας αναμένεται να αυξηθεί έως 80%. Στο πλαίσιο αυτό, ο νέος CEO συνηγορώντας ότι η μέχρι τώρα πορεία της EnBW κρίνεται ως πλήρως επιτυχημένη, επεσήμανε ότι η στρατηγική της εταιρείας πρέπει να παραμείνει η ίδια.

Αξίζει να σημειωθεί ότι εκ των έσω αναφορές κάνουν λόγο, ότι αυτός ο επιτυχημένος και μακροπρόθεσμος στρατηγικός σχεδιασμός ήταν το στοιχείο που διαφοροποίησε τον Γ. Σταματελόπουλο από τον προκάτοχό του A. Schell, και έτσι επελέγη να τον διαδεχθεί στο τιμόνι της διοίκησης της εταιρείας. Πιο συγκεκριμένα, ο A. Schell σχεδίαζε να μετατρέψει την EnBW σε εταιρεία καθαρής ηλεκτρικής ενέργειας και να προχωρήσει έτσι στην πώληση του τμήματος φ/α και μελλοντικά του υδρογόνου. Για τον κ. Σταματελόπουλο κρίνεται σημαντικό να παραμείνει η EnBW «ένας ολοκληρωμένος ενεργειακός όμιλος» προσφέροντας όλες τις διαθέσιμες επιλογές στην ενεργειακή αγορά της Γερμανίας, από την παραγωγή ενέργειας και τη λειτουργία του δικτύου έως την εξυπηρέτηση του τελικού πελάτη, την ώρα που κορυφαίοι ανταγωνιστές της, όπως η RWE και η E.ON δεν κάνουν το ίδιο. Ο νέος CEO καλείται τώρα να αποδείξει ότι η μελλοντική αυτή οπτική του μπορεί να βρει πρόσφορο έδαφος.

Πάντως, σύμφωνα με τις έως τώρα ανακοινώσεις της EnBW για την ενεργειακή μετάβαση, η εταιρεία στοχεύει έως το 2030 να επενδύσει € 40 δις, με το 90% των σχετικών έργων να σχεδιάζεται να πραγματοποιηθούν στην Γερμανία, θα χρειαστεί όμως γι' αυτό περισσότερο σαφείς δεσμεύσεις για την εξαγγελθείσα νέα στρατηγική της Γερμανικής Κυβέρνησης αναφορικά με την κατασκευή σταθμών παραγωγής ηλ. ενέργειας (αρχικά με χρήση φ/α και αργότερα με υδρογόνο) υπό κρατική χρηματοδότηση, στοιχείο το οποίο υπογράμμισε σθεναρά και ο κ. Σταματελόπουλος κατά τη σχετική συνέντευξη τύπου.

Πιο συγκεκριμένα, ο νέος CEO ανέφερε ότι η EnBW αυτή τη στιγμή βρίσκεται σε διαδικασία μετατροπής τριών σταθμών παραγωγής ηλ. ενέργειας με χρήση άνθρακα καθιστώντας τους συμβατούς με τεχνολογίες φ/α και υδρογόνου, ωστόσο το εν λόγω εγχείρημα – παράλληλα με τη συνταξιοδότηση σημαντικού αριθμού εργαζομένων – θα απαιτήσει σε βάθος δεκαετίας την πρόσληψη επιπλέον 10.000 υπαλλήλων (στο σύνολο των ήδη υπαρχόντων 27.000+ υπαλλήλων) για το οποίο θα χρειαστεί χρηματοδοτική ενίσχυση, και προκειμένου να αποσοβηθεί ο κίνδυνος να πληρώσει ο τελικός καταναλωτής το τίμημα της ενεργειακής μετάβασης.

Αναφορικά με την ανακοίνωση της EnBW σχετικά με την αύξηση των τιμών ηλ. ενέργειας κατά 15,9% από τον Απρίλιο τ.έ., ο κ. Σταματελόπουλος την απέδωσε στις ανωτέρω αναφερόμενες αναγκαίες επενδύσεις για την ενεργειακή μετάβαση και κυρίως στον τερματισμό της υφιστάμενης κρατικής επιδότησης για τα τέλη δικτύου, ενώ παράλληλα υπογράμμισε ότι πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι κατά τη διάρκεια της ενεργειακής κρίσης, η εταιρεία δεν έσπευσε να μετακυλήσει το κόστος στους 5,5 εκ. πελάτες της.

2. Μεταρρύθμιση γερμανικού Νόμου για την Προστασία του Κλίματος

Στις 15/04 οι Αναπληρωτές Αρχηγοί των Κοινοβουλευτικών Ομάδων των Κυβερνητικών Παρατάξεων του γ/Τρι-Κομματικού Συνασπισμού (SPD, Πράσινοι, FDP), ανακοίνωσαν ότι επιτεύχθηκε μεταξύ τους συμφωνία για την πολυαναμενόμενη – και παράλληλα αμφιλεγόμενη – μεταρρύθμιση του Νόμου για την Προστασία του Κλίματος (Klimaschutzgesetz) έπειτα από μακρά περίοδο διαφωνιών.

Σημειώνεται ότι με βάση το μέχρι στιγμής ισχύον νομοθετικό πλαίσιο στην Γερμανία, κάθε βιομηχανικός τομέας ο οποίος σχετιζόταν με ρυπογόνες εκπομπές αερίων (κυρίως ενέργειας, βιομηχανίας, μεταφορών και κατασκευών) έπρεπε να συμμορφώνεται με τα ανώτατα επιτρεπόμενα ετήσια όρια ρυπογόνων εκπομπών.

Η νέα νομοθετική μεταρρύθμιση συνεπάγεται την κατάργηση των ετήσιων τομεακών στόχων και τη θέσπιση ενός συνολικού ανώτατου επιτρεπόμενου ορίου εκπομπών. Ως εκ τούτου, οι

υπερβολικές εκπομπές ενός τομέα μπορούν να αντισταθμίζονται από την εξοικονόμηση εκπομπών σε άλλους τομείς.

Η εν λόγω τροπολογία αναμένεται να ωφελήσει ιδιαίτερα το κομμάτι των μεταφορών, για το οποίο ο αρμόδιος Υπουργός Μεταφορών, V. Wissing (FDP) είχε προαναγγείλει δραστικά μέτρα – εφόσον η ανωτέρω νομοθετική μεταρρύθμιση δεν προχωρούσε, όπως επί παραδείγματι απαγορεύσεις κυκλοφορίας οχημάτων σε όλη τη χώρα τα Σαββατοκύριακα και τις αργίες, τα οποία προκάλεσαν προσφάτως θύελλα αντιδράσεων.

Τελικώς, κατά τη διάρκεια της κοινοβουλευτικής συζήτησης, ο κ. Wissing παρουσίασε ένα πρόγραμμα για μείωση των ρυπογόνων εκπομπών στον τομέα των μεταφορών – στο πλαίσιο των εισηγήσεων του Συμβουλίου Εμπειρογνομόνων για Κλιματικά Θέματα (Expertenrat für Klimafragen/ERK), το οποίο είχε προσφάτως υπογραμμίσει ότι ο τομέας των μεταφορών δεν κατάφερε ούτε το 2023 να επιτύχει τους κλιματικούς στόχους, αφού οι εκεί εκλύσεις ρυπογόνων εκπομπών ανήλθαν στους 12,8 εκ. τόνους. Στο ίδιο συμπέρασμα είχε καταλήξει και νωρίτερα, τον Μάρτιο τ.έ., η Ομοσπονδιακή Υπηρεσία Περιβάλλοντος.

Παρόλα ταύτα, εξετάζοντας κανείς τους τομείς στο σύνολό τους, διαπιστώνει ότι η κατάσταση φαίνεται κάπως καλύτερη, αφού σύμφωνα με τα στοιχεία της ERK και της Υπηρεσίας Περιβάλλοντος, οι εκπομπές ρυπογόνων αερίων μειώθηκαν το 2023 συνολικά κατά περίπου 10% (από 750 σε 674 εκ. τόνους CO₂). Πρόκειται για τη μεγαλύτερη ποσοστιαία μείωση σε ετήσια βάση από το 1990. Αυτό σημαίνει ότι επιτεύχθηκε ο ετήσιος στόχος του 2023 χάρη στην εξοικονόμηση ενέργειας από τον βιομηχανικό κλάδο, την επέκταση των ΑΠΕ και τη μειωμένη οικονομική παραγωγή, η οποία είχε ως αποτέλεσμα τη χαμηλότερη ζήτηση ενέργειας.

Καθώς επισημαίνουν ειδικοί του κλάδου, η νέα νομοθετική μεταρρύθμιση δεν πρόκειται να εξαλείψει τα σχετιζόμενα με τη μείωση των ρυπογόνων εκπομπών προβλήματα και αυτό διότι οι κλιματικοί στόχοι της Γερμανίας παραμένουν αρκετά φιλόδοξοι. Υπομνηστικά αναφέρεται ότι κεντρικός στόχος είναι η συνολική μείωση των ρυπογόνων εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου κατά 65% έως το 2030 και η πλήρης ουδετερότητα έως το 2045. Σύμφωνα με την Ομοσπονδιακή Υπηρεσία Περιβάλλοντος, το ποσοστό εκπλήρωσης του εν λόγω στόχου ανέρχεται μέχρι στιγμής σε 46%, ενώ κατά τα επόμενα χρόνια δεν αναμένεται να αυξηθεί περαιτέρω, εάν δεν γίνουν ουσιαστικές παρεμβάσεις συγκεκριμένα στον κλάδο των μεταφορών – και όχι οριζόντια σε όλους τους ρυπογόνους κλάδους της οικονομίας, με δεδομένο ότι ρυπογόνες εκλύσεις εν λόγω αναμένεται να ανέλθουν μόνο φέτος σε 145 εκ. τόνους.

Πάντως, αξίζει να αναφερθεί ότι ο κλάδος μεταφορών δεν είναι ο μόνος που αποτελεί για τη Γερμανική Κυβέρνηση ένα είδος δισεπίλυτου γρίφου στην εκπλήρωση των φιλόδοξων κλιματικών της στόχων. Σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία της Υπηρεσίας Περιβάλλοντος, παρά το γεγονός ότι το 2023 οι ρυπογόνες εκπομπές του κατασκευαστικού κλάδου μειώθηκαν κατά 7,5%, εντούτοις συνεχίζουν να υπερβαίνουν το επιτρεπόμενο ετήσιο ποσό κατά περίπου 1,2 εκ. τόνους.

Δ. ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ – ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ

1. Επίσκεψη Scholz στην Κίνα (13-15.04) – εξάρτηση γερμανικής βιομηχανίας από Κίνα

Τριήμερη επίσκεψη στην Κίνα (13-15.04) πραγματοποίησε ο Καγκελάριος Scholz, συνοδευόμενος από επιχειρηματική αποστολή, κεντρικό ρόλο στην οποία είχε ο Διευθύνων Σύμβουλος της Siemens, R. Busch, ως Πρόεδρος της Επιτροπής Γερμανικών Επιχειρήσεων Ασίας-Ειρηνικού (ΑΡΑ), στη κοινή συνεδρίαση της οποίας στο Πεκίνο μετείχαν ο Γερμανός Καγκελάριος και ο Κινέζος ομόλογός του. Σύμφωνα με το πρακτορείο Reuters, εκτός από τον Busch στην επιχειρηματική αντιπροσωπεία συνόδευσε τον Καγκελάριο συμμετείχαν οι

επικεφαλής των κολοσσών Bayer, Mercedes-Benz, BMW, Merck, DHL, Thyssenkrupp και της βιομηχανίας τεχνολογικών εφαρμογών Voith.

Σε επίπεδο εμπορίου, υπεγράφη συμφωνία για την εισαγωγή γερμανικού βοείου κρέατος και μήλων στην Κίνα – με τον Κινέζο Πρωθυπουργό Li να ζητά σε αντάλλαγμα λιγότερους περιορισμούς στη Γερμανία για τα κινεζικά προϊόντα υψηλής τεχνολογίας – αλλά δεν ανακοινώθηκε, όπως αναμενόταν, η άρση της απαγόρευσης εισαγωγών γερμανικού χοιρινού κρέατος, η οποία βρίσκεται σε ισχύ από το 2020. Υπεγράφησαν, επίσης, ένα σχέδιο δράσης για την προστασία του περιβάλλοντος και την αποφυγή πλαστικών απορριμμάτων και μια δήλωση πρόθεσης για την αυτοματοποιημένη οδήγηση.

Ωστόσο, δεν υπήρξε ουσιαστική πρόοδος σε «δυσάρεστα» για την Κίνα ζητήματα, που απασχολούν τη γερμανική πλευρά, όπως η πλεονάζουσα κινεζική παραγωγική ικανότητα στους τομείς της ηλεκτροκίνησης και της αιολικής ενέργειας, η οποία πιέζει υπερβολικά προς τα κάτω τις διεθνείς τιμές και δημιουργεί φόβους για μονοπωλιακή κινεζική παρουσία. Σύμφωνα με το IW, *«η Κίνα κυριολεκτικά κατακλύζει την ευρωπαϊκή αγορά, ειδικά σε σχέση με τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας. Το πλεόνασμα εξαγωγών της Κίνας απειλεί τη βιομηχανία σε πολλές χώρες, συμπεριλαμβανομένης της Γερμανίας.»*

Ενόψει της ως άνω επίσκεψης Scholz, το Ινστιτούτο IW (Κολωνία) δημοσίευσε μελέτη, σύμφωνα με την οποία η εξάρτηση της γερμανικής Βιομηχανίας από την Κίνα παραμένει υψηλή παρά τη μείωση κατά περίπου 20% των κινεζικών εισαγωγών το 2023.

Συγκεκριμένα, το IW διαπιστώνει ότι η εξάρτηση από την Κίνα αφορά κυρίως σε προϊόντα που βρίσκονται στην αρχή των αλυσίδων αξίας, τα οποία, *«εφόσον είναι απαραίτητα και δεν δύναται να αντικατασταθούν, η απουσία τους θα μπορούσε ενδεχομένως να οδηγήσει σε σοβαρές διαταραχές της παραγωγής σε επόμενα στάδια της αλυσίδας εφοδιασμού ως αποτέλεσμα φαινομένων ντόμινο»*. Ο μεγαλύτερος βαθμός εξάρτησης από κ/εξαγωγές αφορά στη χημική βιομηχανία – 85 από τις 200 κατηγορίες στις οποίες καταγράφεται υψηλή κ/εξάρτηση εμπίπτουν στα χημικά προϊόντα. Στη δεύτερη θέση βρίσκονται τα ηλεκτρονικά προϊόντα, όπως φορητοί υπολογιστές, εξοπλισμός υπολογιστών, ηλιακά πάνελ, μαγνήτες και μπαταρίες. Μάλιστα, σε συγκεκριμένες κατηγορίες όπως τα φαρμακευτικά προϊόντα και οι σπάνιες γαίες (κυρίως σκάνδιο και ύτριο), η εξάρτηση έχει αυξηθεί.

Πριν από αυτές τις διαπιστώσεις του IW, το οποίο βρίσκεται στη σφαίρα επιρροής των Γερμανών Εργοδοτών, έχουν προηγηθεί επανειλημμένες προειδοποιήσεις γερμανικών κλαδικών φορέων με προεξάρχουσα την Συνομοσπονδία Γερμανών Βιομηχάνων (Bundesverband der Deutschen Industrie – BDI), που έχει υποστηρίξει ότι η εξάρτηση και τρωτότητα της Γερμανίας από την Κίνα ως προς τις κρίσιμες πρώτες ύλες είναι συγκριτικά μεγαλύτερη από την προ-2022 εξάρτησή της από το ρωσικό φ/α.

Οι γερμανικές επιχειρήσεις παραδέχονται ότι η αντικατάσταση της Κίνας ως βασικού προμηθευτή τους είναι ιδιαίτερος δύσκολη: οι βιομηχανίες πρώτων υλών και οι προμηθευτές σε εναλλακτικές τοποθεσίες στη ΝΑ Ασία ή την Ινδία δεν βρίσκονται σε αντίστοιχο επίπεδο ανάπτυξης. Τις εν λόγω δυσκολίες αυξάνει η εθνική και κοινοτική νομοθεσία για τη βιωσιμότητα των εφοδιαστικών αλυσίδων, σύμφωνα με την οποία οι προμηθευτές πρέπει να τηρούν συγκεκριμένα κοινωνικά και περιβαλλοντικά πρότυπα.

Για την κινητροδότηση των επιχειρήσεων, ώστε να απεξαρτηθούν από την Κίνα, η Γερμανική Κυβέρνηση εξετάζει δυνατότητες επέκτασης των κρατικών εγγυήσεων, με χαρακτηριστικό παράδειγμα ένα Ταμείο ύψους € 1 δις, που αναμένεται να εκκινήσει η Γερμανική Αναπτυξιακή Τράπεζα (KfW) και θα εξασφαλίζει έργα πρώτων υλών εντός και εκτός Γερμανίας. Το Ταμείο αυτό φιλοδοξεί να αντισταθμίσει το ανταγωνιστικό πλεονέκτημα της Κίνας, σε σχέση με τις χαμηλές τιμές πρώτων υλών που προσφέρει.

Σημειώνεται ότι στα μέσα Ιουνίου (17-21.06) την Κίνα αναμένεται να επισκεφθεί και ο Αντικαγκελάριος και Υπ. Οικονομίας / Κλίματος, R. Habeck (Πράσινοι), συνοδευόμενος από νέα γερμανική επιχειρηματική αποστολή. Σταθμοί του ταξιδιού του στην Κίνα θα είναι το Πεκίνο, η Σαγκάη και η Hangzhou, ενώ ακολούθως θα μεταβεί στη Ν. Κορέα.

2. Αποχώρηση Knauf από την αγορά της Ρωσίας

Ο γερμανικός όμιλος παραγωγής οικοδομικών υλικών Knauf, ο οποίος λειτουργεί 300 εργοστάσια σε 90 χώρες ανά τον κόσμο, αναστέλλει πλήρως τις επιχειρηματικές του δραστηριότητες στη Ρωσία ύστερα από 30 χρόνια παρουσίας στη χώρα. Αυτό προκύπτει από δημοσιογραφική έρευνα της ιστοσελίδας Business Insider και επιβεβαιώνεται από δήλωση στην ως άνω ενημερωτική ιστοσελίδα εκπροσώπου της Knauf, η οποία αναφέρει πως *«ύστερα από περισσότερα από 30 χρόνια δραστηριότητας στη Ρωσία, ο Όμιλος Knauf αποφάσισε να αποχωριστεί τις ρ/επιχειρηματικές του δραστηριότητες υπό το φως των τρεχουσών εξελίξεων»*.

Σύμφωνα με την ως άνω ανακοίνωση, η εταιρεία αποφάσισε να μεταβιβάσει στην εγχώρια διοίκηση όλη την επιχειρηματική της δραστηριότητα, συμπεριλαμβανομένης της εξόρυξης πρώτων υλών, της παραγωγής και των πωλήσεων, ώστε να διατηρηθούν οι θέσεις εργασίας για περισσότερους από 4.000 εργαζόμενους. Καταλήγει δε η ανακοίνωση πως η εν λόγω συναλλαγή υπόκειται στην έγκριση των αρμόδιων ρωσικών αρχών. Σύμφωνα με την ιστοσελίδα Business Insider, για την απόφαση της εταιρείας έχει ήδη ενημερωθεί το Κρεμλίνο.

Τα σχετικά δημοσιεύματα χαρακτηρίζουν την απόφαση του ομίλου ως *«αιφνιδιαστική»*, καθώς *«η Knauf είναι μια από τις μεγαλύτερες γερμανικές επιχειρήσεις στην αυτοκρατορία του Πούτιν με ετήσιο κύκλο εργασιών € 1 δις»*. Η ως άνω δήλωση του εκπροσώπου της Knauf δεν αποσαφηνίζει τους ακριβείς λόγους αποχώρησης από τη Ρωσία. Ωστόσο, η εταιρεία έχει δεχθεί έντονη κριτική, καθώς, σε αντίθεση με άλλους γερμανικούς κολοσσούς όπως η Siemens και η Volkswagen, συνέχισε να δραστηριοποιείται στη Ρωσία μετά την εισβολή της τελευταίας στην Ουκρανία.

Η Knauf απαντούσε στην κριτική αυτή επικαλούμενη την ευθύνη της απέναντι στους 4.000 εργαζόμενους της στη Ρωσία και υποστηρίζοντας ότι τα προϊόντα της δεν σχετίζονται με τις πολεμικές επιχειρήσεις. Ωστόσο, ο όμιλος περιήλθε σε δυσχερέστερη θέση ύστερα από πρόσφατη τηλεοπτική έρευνα, σύμφωνα με την οποία η Knauf εμπλέκεται σε κατασκευαστικά έργα στη Μαριούπολη και, συνεπώς, ενδεχομένως έχει παραβιάσει τις κυρώσεις κατά της Ρωσίας. Συγκεκριμένα, δημοσιογράφοι εντόπισαν το όνομα “Knauf” σε συσκευασίες με οικοδομικά υλικά στη Μαριούπολη. Πάντως, η ίδια η επιχείρηση απορρίπτει τις κατηγορίες και αρνείται, παρά τη χρονική εγγύτητα, οποιαδήποτε διασύνδεση της απόφασης αποχώρησης από τη Ρωσία με τις ως άνω δημοσιογραφικές αποκαλύψεις.

Σύμφωνα με πληροφορίες του Business Insider, η εισαγγελία στο Würzburg ερευνά την πιθανή παραβίαση των κυρώσεων από την Knauf και εξετάζει την ύπαρξη ενδείξεων τέλεσης εγκλήματος. Ωστόσο, εκπρόσωπος της εισαγγελίας του Würzburg δήλωσε στην ε/φ Die Welt πως *«αυτήν τη στιγμή δεν υφίστανται αποχρώσεις ενδείξεις εναντίον εργαζομένων της εταιρείας Knauf»*.

Σε κάθε περίπτωση, η πίεση στην Knauf είχε ενταθεί, ενώ εκπρόσωπος γ/ ΥΠΕΞ είχε πρόσφατα δηλώσει πως *«όποιος συμμετέχει στη ρ/ανοικοδόμηση της Μαριούπολης εξυπηρετεί τη ρ/προπαγάνδα και θα πρέπει να αναρωτηθεί σε ποιον την υπηρεσία θέτει τον εαυτό του»*. Ιδιαίτερα επικριτικός απέναντι στην Knauf ήταν και ο εκπρόσωπος της κοιν. ομάδας της Αξ. Αντιπολίτευσης (CDU) στην Επιτροπή Εξωτερικών Υποθέσεων της Bundestag, R. Kiesewetter, ο οποίος καταδίκασε τη συμμετοχή γ/εταιρειών στις κατασκευαστικές εργασίες στη

Μαριούπολη. Συνεπώς, ειδικοί του κλάδου εκτιμούν ότι «ηθικοί λόγοι» έπαιξαν καθοριστικό λόγο στην απόφαση της Knauf να αποσυρθεί από τη Ρωσία.

Σε κάθε περίπτωση, η διαδικασία αποχώρησης αναμένεται σύνθετη και χρονοβόρα, καθώς απαιτείται έγκριση από τη Ρωσική Κυβέρνηση, αφού προηγηθεί αποτίμηση της επιχείρησης από Ρώσο εκτιμητή. Μάλιστα, σύμφωνα με τον V. Winkler, εμπειρογνώμονα σε θέματα κυρώσεων, «μια βιαστική αποχώρηση και, γενικότερα, κάθε αποχώρηση ενέχει τον κίνδυνο ρ/απαλλοτριώσεων», κάτι που, σύμφωνα με τον Winkler, μπορεί να ακυρώσει τον σκοπό των κυρώσεων και να λειτουργήσει υπέρ της ρ/οικονομίας: «Αν ζητηθεί από μια εταιρεία να αποσυρθεί από τη Ρωσία και, επί παραδείγματι, το 70% της παραγωγής που διακόπτεται πηγαίνει απευθείας στο ρωσικό κράτος ή διοχετεύεται στη ρωσική οικονομία, επιτυγχάνεται το ακριβώς αντίθετο αποτέλεσμα».

Ε. ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ-ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ/ ΗΜΕΡΙΑΔΕΣ

1. Hannover Messe (22-26.04.24): Ομιλίες Καγκελαρίου Scholz – Μικρή ελληνική συμμετοχή

Παρουσία του Καγκελαρίου Scholz, της Προέδρου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής von der Leyen και του Νορβηγού ΠΘ Jonas Gahr Støre πραγματοποιήθηκε χθες 21.04 στο Αννόβερο της Κάτω Σαξωνίας η τελετή έναρξης της φετινής Διεθνούς Έκθεσης Hannover Messe (22-26.04.2024).

Στην ομιλία του ο Καγκελάριος εξέφρασε την ελπίδα να αποτυπωθεί στην Έκθεση «η νέα ώθηση για την Ενεργειακή Μετάβαση και την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της γερμανικής Βιομηχανίας». Με επίκεντρο την τεχνητή νοημοσύνη (TN) η Hannover Messe προσφέρει έξυπνες λύσεις, όπως «μηχανές που παίρνουν απλές εργασίες από τα χέρια μας, έτσι ώστε οι εργαζόμενοι να μπορούν να στραφούν σε πιο εξειδικευμένες θέσεις εργασίας».

Σε σχέση με την κριτική που ασκείται στην Κυβέρνησή του για τις υψηλές τιμές της ενέργειας και τη γραφειοκρατία, ο Καγκελάριος Scholz υποστήριξε ότι «μια σύγχρονη πολιτική προσφοράς συνεπάγεται επιτάχυνση και απλούστευση των διαδικασιών. Συμφωνούμε απόλυτα σε αυτό. Η Ομ. Κυβέρνηση έχει ήδη χαράξει τη σχετική πορεία και την υλοποιεί. Μόνο η δέσμη μέτρων για τη μείωση της γραφειοκρατίας που εγκρίθηκε το 2023 θα φέρει ελαφρύνσεις €3 δις. Το Σύμφωνο για τη Γερμανία (Deutschland-Pakt) που συμφωνήθηκε με τα ομόσπονδα κρατίδια απλοποιεί επίσης την οικοδομική και πολεοδομική νομοθεσία και διασφαλίζει ταχύτερες διαδικασίες έγκρισης.»

Απευθυνόμενος στη «Σύνοδο για την Έρευνα και την Καινοτομία» (22.04), που διοργανώθηκε στο πλαίσιο της Hannover Messe, ο Καγκελάριος Scholz υποστήριξε πως «η έρευνα είναι ο βασικός παράγοντας που καθιστά τη Γερμανία μία επιτυχημένη βιομηχανική και εξαγωγική χώρα». Γερμανική Κυβέρνηση και επιχειρήσεις επενδύουν ετησίως για έρευνα και τεχνολογία (R&D) περισσότερα από €120 δις, ενώ το 2023 κατεγράφη αύξηση, για πρώτη φορά ύστερα από πολλά χρόνια, στα καταχωρούμενα διπλώματα ευρεσιτεχνίας.

Ο Καγκελάριος έκανε επίσης ειδική αναφορά στους προσφάτως εγκριθέντες Νόμους «για τις Αναπτυξιακές Ευκαιρίες» (Wachstumschancengesetz) και «Χρηματοδότηση του Μέλλοντος» (Zukunftsfinanzierungsgesetz), προσπαθώντας να διασκεδάσει την κριτική που δέχεται διαρκώς από θεσμικούς εκπροσώπους του κλάδου - και ιδίως από τον Πρόεδρο του Συνδέσμου Γερμανών Βιομηχάνων (BDI) S. Russwurm (βλ. αναλυτικότερα ανωτέρω), ότι η Κυβέρνησή του δεν κάνει αρκετά για στήριξη της βιομηχανίας και επιχειρηματικότητας. Σε σχέση με τους κλάδους αιχμής με σημαντικές προοπτικές για την καινοτόμο βιομηχανία, ο Καγκελάριος Scholz έκανε ειδική αναφορά στη ρομποτική και τις βιοεπιστήμες.

Αναγνωρίζοντας ότι η Ευρώπη κινείται σε πιο αργούς ρυθμούς συγκριτικά με ΗΠΑ, ως προς την κινητοποίηση ιδιωτικών κεφαλαίων και επενδύσεων, ο Καγκελάριος Scholz υπογράμμισε ότι, από κοινού με τον Γάλλο Πρόεδρο Macron, είναι αποφασισμένοι να κινηθούν με ταχύτερα βήματα προς την κατεύθυνση της διαμόρφωσης μιας «πραγματικής ευρωπαϊκής κεφαλαιαγοράς». Ο Καγκελάριος εντοπίζει τρεις ακόμη «μοχλούς» για κινητοποίηση επενδύσεων για R&D: χαλάρωση επενδυτικών κανόνων, ενθάρρυνση των πιο πλούσιων να επενδύσουν περισσότερο, και διεύρυνση φορολογικών κινήτρων. Μάλιστα, αναφέρθηκε με ιδιαίτερα επικριτικό τόνο «σε πολλούς πλουσίους της Γερμανίας, που δεν χρηματοδοτούν την ανάπτυξη, κάτι που πρέπει να αλλάξει».

Με μια αναφορά που θα μπορούσε επίσης να θεωρηθεί ως αιχμή προς τον Πρόεδρο BDI Russwurm, ο Καγκελάριος επέκρινε όσους μιλούν απαξιωτικά για τη Γερμανία ως επιχειρηματικό προορισμό και υποστήριξε ότι «πρέπει όλοι μαζί να κάνουμε τη Γερμανία έναν ισχυρό επιχειρηματικό προορισμό». Σε σχέση με την ενέργεια, ο Scholz υποστήριξε ότι οι τιμές χονδρικής φ/α και ηλ. ενέργειας έχουν επιστρέψει στα προ κρίσης επίπεδα, αλλά, παρόλα αυτά, η Γερμανική Κυβέρνηση εξετάζει πρόσθετες παρεμβάσεις για ανακούφιση των επιχειρήσεων.

Πάντως ο Πρόεδρος του BDI παραμένει αμετακίνητος στις θέσεις του και συνεχίζει τις αιχμηρές αναφορές κατά του Καγκελαρίου: μιλώντας από τη Hannover Messe δήλωσε ότι οι μεταρρυθμίσεις που έχει έως τώρα εισαγάγει η Κυβέρνηση, όπως οι μνημονευθέντες από τον Καγκελάριο Νόμοι για τις Αναπτυξιακές Ευκαιρίες και τη Μείωση της Γραφειοκρατίας, δεν επαρκούν για βελτίωση της θέσης της Γερμανίας ως επιχειρηματικού προορισμού. Μάλιστα, βάσει εκτιμήσεων του BDI, το 2024 η γερμανική βιομηχανική παραγωγή θα μειωθεί περαιτέρω κατά 1,5%. Σύμφωνα με τον Russwurm, «εκτιμούμε αυτά που κάνει η Κυβέρνηση αλλά δεν αρκούν για την ανακοπή της μείωσης της βιομηχανικής παραγωγής. Χρειαζόμαστε μακροπρόθεσμες ανταγωνιστικές τιμές ενέργειας και μείωση των εταιρικών φόρων. Η τρέχουσα επιβάρυνση – περίπου 30% – συνιστά σοβαρό αρνητικό παράγοντα για τη Γερμανία ως επιχειρηματικό προορισμό».

Η φετινή Hannover Messe με κεντρικό σύνθημα “Energizing a Sustainable Industry” φιλοξενεί 4.000 εκθέτες από 60 χώρες, μεταξύ των οποίων παγκόσμιους τεχνολογικούς κολοσσούς, όπως Microsoft, Google, Amazon, Dell, SAP, Siemens. Συμμετέχουν, επίσης, πολλές ΜΜΕ και περισσότερες από 300 νεοφυείς επιχειρήσεις. Φετινή τιμώμενη χώρα είναι η Νορβηγία.

Βάσει του επίσημου καταλόγου Εκθετών, από ελληνικής πλευράς συμμετέχουν μόνο τέσσερις φορείς / επιχειρήσεις.

2. Ημερίδα CWHR/Allianz για προοπτικές παγκόσμιας και γερμανικής Οικονομίας

Η Ένωση Οικονομικών-Εμπορικών Συμβούλων και Ακολούθων Βερολίνου (Club Wirtschaft – und Handelsräte – CWHR), στο πλαίσιο των καθιερωμένων ενημερωτικών ημερίδων για θέματα σημαντικού οικονομικού και επιχειρηματικού ενδιαφέροντος καθώς και τις προοπτικές και εξελίξεις στη γερμανική οικονομία, πραγματοποίησε εκδήλωση με θέμα «Εξελίξεις και Προοπτικές της Παγκόσμιας και Ευρωπαϊκής Οικονομίας - Αβέβαιο και ρευστό οικονομικό και επιχειρηματικό περιβάλλον».

Η συγκεκριμένη ημερίδα έγινε σε συνεργασία με τον όμιλο χρηματοοικονομικών υπηρεσιών της ALLIANZ SE, με κύριο εισηγητή τον επικεφαλής οικονομολόγο του ομίλου, L. Supran, ο οποίος πριν από την ανάληψη των νέων του καθηκόντων είχε διατελέσει επικεφαλής οικονομολόγος της Allianz Trade (πρώην Euler Hermes) και Διοικητής του ΔΣ της Solunion, εταιρείας κοινοπραξίας για την Ισπανία και τις χώρες της Λατινικής Αμερικής μεταξύ της Allianz και της Mapfre.

Στην συνοπτική του εισήγηση προχώρησε σε παρουσίαση των εξελίξεων και προοπτικών, τόσο για την παγκόσμια όσο και για την ασθμαίνουσα, όπως ανέφερε χαρακτηριστικά, γερμανική οικονομία. Εξελίξεις και προοπτικές που σε μεγάλο βαθμό εξαρτώνται όχι μόνο από τις οικονομικές και επιχειρηματικές συνθήκες που θα επικρατήσουν στο παγκόσμιο οικονομικό και επιχειρηματικό γίγνεσθαι, αλλά και από τις γεωπολιτικές εξελίξεις, όπως οι συνεχιζόμενες στρατιωτικές συγκρούσεις σε Ουκρανία και Μέση Ανατολή, η συνεχής ενεργειακή κρίση, τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι παγκόσμιες χερσαίες και θαλάσσιες μεταφορές και εν γένει το διαμετακομιστικό εμπόριο.

Στην αρχή της εισήγησής του χαρακτήρισε τη χρονιά που διανύουμε ως πολύ «περίεργη, ρευστή και απρόβλεπτη». Σημαντικές εξελίξεις με πολιτικές, οικονομικές, επιχειρηματικές και γεωπολιτικές προεκτάσεις αποτελούν, μεταξύ των άλλων, οι αμερικανικές Προεδρικές Εκλογές του προσεχούς Νοεμβρίου και η πιθανότητα επανεκλογής του Donald Trump στο αξίωμα του Προέδρου. Η πλειονότητα των αμερικανικών επιχειρήσεων, αλλά και των γερμανικών που δραστηριοποιούνται στην αμερικανική αγορά τηρούν, όπως ανέφερε χαρακτηριστικά, στάση αναμονής απέναντι στις προεκλογικές εξαγγελίες του Donald Trump, όπως η αύξηση των εισαγωγικών δασμών κατά 60% σε προϊόντα κινεζικής προέλευσης, αλλά και ενδεχόμενη διακοπή της χρηματοδότησης της Ουκρανίας για την αντιμετώπιση της στρατιωτικής σύρραξης με την Ρωσία.

Ο επιχειρηματικός κόσμος βρίσκονται επίσης σε στάση αναμονής, περιμένοντας τις επερχόμενες ομοσπονδιακές εκλογές το 2025, ενώ συγχρόνως εκτιμούν ότι η σημερινή Κυβέρνηση έχει αποτύχει σε πολλούς τομείς της οικονομίας: η γερμανική οικονομία είναι η μόνη στο πλαίσιο των G7 που λειτουργεί σε συνθήκες ύφεσης, ενώ η Κυβέρνηση βρίσκεται αντιμέτωπη με τριπλή ενεργειακή, χρηματοοικονομική και κλιματική κρίση που καθιστά την κατάσταση ακόμη περισσότερο προβληματική.

Άλλα σημαντικά προβλήματα τα οποία ταλανίζουν τη γερμανική οικονομία είναι, πέραν των δημοσιονομικών, η μείωση των ιδιωτικών επενδύσεων, η αδύναμη εσωτερική κατανάλωση καθώς και το οξύ δημογραφικό πρόβλημα που εκδηλώνεται με τις σοβαρές ελλείψεις εξειδικευμένου εργατικού δυναμικού. Σύμφωνα με όλες τις εκτιμήσεις για τα επόμενα 10 χρόνια θα χρειαστούν περί τις 400.000 νέοι εργαζόμενοι, ενώ σε ετήσια βάση χρειάζονται περί τους 100.000 με 200.000. Σημαντικά ζητήματα που συνδέονται με το δημογραφικό είναι και η αναγκαία εκπαίδευση και επιμόρφωση των νέων εργαζομένων, δεδομένου ότι προέρχονται από τρίτες χώρες, ενίοτε δεν έχουν τα απαιτούμενα τυπικά προσόντα και απαιτείται προεργασία ενσωμάτωσης στο νέο εργασιακό περιβάλλον.

Τέλος, σύμφωνα με τον εισηγητή, σημαντικό ζήτημα αμιγώς οικονομικής διπλωματίας είναι εκείνο της Ένωσης Κεφαλαιαγορών, θέμα που θα πρέπει να αποτελέσει μία από τις πρώτες προτεραιότητες της νέας Ευρωπαϊκής Επιτροπής και για το οποίο οι συζητήσεις κρατούν τα τελευταία οκτώ χρόνια τουλάχιστον, χωρίς να έχει γίνει οποιαδήποτε πρόοδος και να έχουν ληφθεί αποφάσεις. Ο ρόλος της Γερμανίας κρίνεται λίαν καθοριστικός για την συνέχιση των συζητήσεων και την λήψη οριστικών αποφάσεων.

3. Στρογγυλή τράπεζα για την υιοθέτηση της κυκλικής οικονομίας (Βερολίνο, 18.04.24)

Η Δ/ση Στρατηγικής, Επικοινωνίας και Ενσωμάτωσης της Κλιματικής Εξωτερικής Πολιτικής, Βιοποικιλότητας και Περιβάλλοντος γερμανικού ΥΠΕΞ σε συνεργασία με τη Δ/ση Βιώσιμης Οικονομικής Πολιτικής γερμανικού Υπουργείου Περιβάλλοντος, πραγματοποίησαν ενημερωτική συνάντηση για την αντιμετώπιση των παγκόσμιων και περιφερειακών προκλήσεων και την ταχύτερη εφαρμογή της κυκλικής οικονομίας με σκοπό την παραγωγή ενέργειας και τη βιώσιμη και ολοκληρωμένη διαχείριση των υδάτων και των αποβλήτων. Στη συνάντηση μετείχαν και εκπρόσωποι των δυο γερμανικών Δικτύων, German RETech Partnership e.V. και German

Water Partnership (GWP). Η RETech είναι δίκτυο επιχειρήσεων κλάδου διαχείρισης και ανακύκλωσης απορριμμάτων, ενώ η GWP είναι το μόνο δίκτυο με διεθνή χαρακτηριστικά στο γερμανικό τομέα ύδρευσης: έχει 300 επιχειρήσεις-μέλη και Ομοσπονδιακές Ενώσεις που προωθούν τη γερμανική τεχνολογία σε παγκόσμιο επίπεδο.

Ο εκπρόσωπος του Γ/Υπεξ, M. Stadthaus, στην εναρκτήρια εισήγησή του αναφέρθηκε στο θέμα της ταχύτερης εφαρμογής της κυκλικής οικονομίας ως έναν από τους βασικούς πυλώνες της εξωτερικής οικονομικής και εμπορικής πολιτικής της Γερμανίας που παίζει σημαντικό ρόλο αφενός στην υιοθέτηση ΑΠΕ και παραγωγή πράσινου υδρογόνου αφετέρου στην αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση της κλιματικής κρίσης. Συγχρόνως συνδράμει στη δημιουργία νέων αγορών.

Στο ίδιο θέμα αναφέρθηκε η εκπρόσωπος του Υπουργείου Περιβάλλοντος, N. Parker, προβάλλοντας την οικονομική διάσταση της υιοθέτησης και εφαρμογής της κυκλικής οικονομίας. Από την εισήγησή της συγκρατούνται τα ακόλουθα:

-το Υπουργείο Περιβάλλοντος, σε συνεργασία με τις αρμόδιες Υπηρεσίες του Υπεξ αλλά και με ως άνω 2 δίκτυα, διέθεσε € 150 εκ. το 2023 για την κυκλική οικονομία και την υιοθέτηση νέων τεχνολογιών για την διαχείριση των υδάτων και αποβλήτων – τόνισε ότι η ταχύτερη εφαρμογή της κυκλικής οικονομίας αναμένεται να συμβάλει στην δημιουργία 3.000 περίπου νέων θέσεων εργασίας στους συγκεκριμένους τομείς.

-από το 2016 και μετά εφαρμόζονται νέες περιβαλλοντικές τεχνολογίες, ενώ έχουν εγκριθεί 170 έργα φιλικών προς το περιβάλλον τεχνολογιών και από το 2021 προωθούνται προγράμματα για παραγωγή πράσινου υδρογόνου.

Οι εκπρόσωποι των 2 Δικτύων, B. Greifeneder, Δ/νων Σύμβουλος της GWP και M. Körke, Δ/νουςα Σύμβουλος της RETech, αναφέρθηκαν στην σωστή διαχείριση υδάτων και αποβλήτων που συμβάλλει αποφασιστικά στην προστασία του περιβάλλοντος και την αντιμετώπιση της σοβαρής κλιματικής αλλαγής. Παράλληλα τόνισαν τη σημασία της σωστής διαχείρισης των υδάτων αναφέροντας χαρακτηριστικά ότι «το νερό είναι πηγή ζωής». Η κλιματική αλλαγή και η συνεχής αύξηση του πληθυσμού αποτελούν δύο κρίσιμους παράγοντες που θα πρέπει να τύχουν ιδιαίτερα προσεκτικής αντιμετώπισης.

Επίσης, μεταξύ των εισηγητών ήταν και ο Πρόεδρος της RETech, Dr Armin Vogel, από την παρέμβαση του οποίου συγκρατούνται τα εξής:

-ενίσχυση του δικτύου γερμανικών εξαγωγών, όσον αφορά τις νέες καινοτόμες τεχνολογίες για καλύτερη και περισσότερο στοχευμένη διαχείριση και ανακύκλωση των απορριμμάτων, με παράλληλη επιτάχυνση των διαδικασιών για εφαρμογή της κυκλικής οικονομίας.

- ενέργειες από κοινού με άλλες χώρες και οργανισμούς για αντιμετώπιση των παγκόσμιων προκλήσεων, όπως είναι η αύξηση του πληθυσμού και η συνεχής αύξηση της ζήτησης για πρώτες ύλες.

Η εκπρόσωπος της GWP, μέλος του ΔΣ του Οργανισμού, A. Ervenich, αναφέρθηκε στις αρμοδιότητες και την λειτουργία του Δικτύου, δίνοντας έμφαση στην σωστή διαχείριση των υδάτων και των υδάτινων πόρων, ενώ ιδιαίτερη αναφορά έκανε και στις διεθνείς διασυνδέσεις και συνεργασίες του Οργανισμού με άλλους παρεμφερείς φορείς και ενώσεις σε τρίτες χώρες, και ιδιαίτερα σε αυτές που δεν διαθέτουν την απαραίτητη τεχνογνωσία και τις επιστημονικές μεθόδους που θα οδηγήσουν στην αρτιότερη διαχείριση των υδάτων και των υδάτινων πόρων.

Τέλος, ιδιαίτερη αναφορά έγινε από την εκπρόσωπο του Οργανισμού «Messe München», K. Schlegel, στην προσεχή Διεθνή Έκθεση IFAT München (13-17 Μαΐου 2024) που αποτελεί την κορυφαία διεθνή έκθεση για παροχή λύσεων στο τομέα της διαχείρισης υδάτων, υδάτινων πόρων, λυμάτων, αποβλήτων και πρώτων υλών. Η συγκεκριμένη Έκθεση διαθέτει διεθνές

δίκτυο, με συμμετοχή σε αντίστοιχες εκθέσεις σε Κίνα, Ινδία και Σιγκαπούρη, ενώ στην Βραζιλία ξεκινά αύριο τις εργασίες της η IFAT Brazil.

Η [εφετινή IFAT München](#) καταλαμβάνει την μεγαλύτερη έκταση, 300.000 τ.μ., και αναμένεται να έχει περί τους 3.000 εμπορικούς επισκέπτες. Για πρώτη φορά θα υπάρχει και ξεχωριστό περίπτερο για τη χρήση και παραγωγή πράσινου υδρογόνου.

- Πλείονα στοιχεία, τα οποία επικαιροποιούνται διαρκώς, για τη γερμανική αγορά και τις οικονομικές εξελίξεις στη Γερμανία προσφέρει η [ιστοσελίδα του Γραφείου ΟΕΥ Βερολίνου](#).
- Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν, κατόπιν εγγραφής τους στον κάτωθι υπερσύνδεσμο της διαδικτυακής πύλης AGORA, να λαμβάνουν εξατομικευμένη οικονομική πληροφόρηση σχετικά με χώρες και κατηγορίες οικονομικής δραστηριότητας ενδιαφέροντός τους με τη συχνότητα που επιθυμούν (ημερήσια, εβδομαδιαία, μηνιαία): <https://agora.mfa.gr/component/users/?view=registration&Itemid=949>